

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۰ شهریور ماه ۱۴۰۲

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزنده‌جانی، گلناز بینقی، آروین حسینی، محمد حمیدی، احمدرضا ذاکرزاده، سعید عزیزخانی، فرشید کریمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، محمدمبین داداش‌فام، سید علیرضا علویان، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی، محمدحسین یگانه
جامعه‌شناسی	امیرمهدی افشار، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، امیرحسین کاروین
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد حبیبی، مهسا عفتی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، امیرحسین پورخنجر، محمد جهان‌بین، اسماعیل علیپور، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، احسان کلاته‌عربی، روح‌الله گلشن، سیدمحمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی‌زاده، پیروز وجان
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، سبا جعفرزاده صابری، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌نقا، موسی سپاهی، فرهاد قاسمی‌نژاد، احمد منصوری، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	نسرین جعفری، آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، آروین حسینی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	فریبا رنوفی
جامعه‌شناسی	مائده مؤمنی	مائده مؤمنی	فاطمه صفری، کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری	سبا جعفرزاده صابری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	محمد صمدی زاداسفنگره	زهره قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۲)

۱- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

ابتدا اعضای تابع g را به دست می آوریم. مؤلفه های اول مشترک دو تابع را پیدا می کنیم و سپس اعمال را بر روی y های آن ها انجام می دهیم:

$$g = \{(x, x^2) \mid x \in \mathbb{N}, x \leq 3\} \Rightarrow x \in \{1, 2, 3\}$$

$$g = \{(1, 1), (2, 4), (3, 9)\}$$

$$\Rightarrow D_g = D_g \cap D_f - \{x \mid f(x) = 0\} = \{1, 2, 3\}$$

$$\left(\frac{g}{f}\right)(1) = \frac{1}{1}$$

$$\left(\frac{g}{f}\right)(2) = \frac{4}{-1} = -4$$

$$\left(\frac{g}{f}\right)(3) = \frac{9}{2} = 4.5$$

$$\Rightarrow \frac{g}{f} \text{ تابع } = \left\{\frac{1}{1}, -4, 4.5\right\}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۴)

۲- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

هر عملی که روی تابع انجام می شود، دقیقاً روی مقدارهایشان انجام می دهیم.

$$f(x) = \sqrt{1-x^2} \Rightarrow f(0) = 1, f(1) = 0$$

$$g(x) = \sqrt{4-3x} \Rightarrow g(0) = 2, g(1) = 1$$

حالا مقدار خواسته شده را پیدا می کنیم.

$$(g^2 + \sqrt{f})(0) + (\sqrt{f} + g^3)(1)$$

$$= (g(0))^2 + \sqrt{f(0)} + \sqrt{f(1)} + (g(1))^3$$

$$= 2^2 + \sqrt{1} + \sqrt{0} + (1)^3 = 4 + 1 + 0 + 1 = 6$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۴)

۳- گزینه «۴»

(ابوالفضل بهاری)

$$f(x) = 3x^4 - 7x^2 + 5$$

$$g(x) = (x^2 - 2x)(x^2 + 2x) \Rightarrow g(x) = x^4 - 4x^2$$

$$2g - f \Rightarrow 2g(x) - f(x) = 2(3x^4 - 4x^2) - (3x^4 - 7x^2 + 5)$$

$$= 3x^4 - 12x^2 - 3x^4 + 7x^2 - 5 = -5x^2 - 5 = -5(x^2 + 1)$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۴)

۴- گزینه «۴»

(آروین حسینی)

نکته: $\text{تعداد بیکاران} \times 100 = \frac{\text{تعداد بیکاران}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ بیکاری}$

تعداد شاغلین + تعداد بیکاران = جمعیت فعال
با توجه به نکات فوق داریم:

$$\text{جمعیت فعال} = 2000 + 1200 = 3200$$

اگر برای این جامعه x شغل ایجاد شود جمعیت بیکار آن $1200 - x$ خواهد شد.

حال برای آنکه نرخ بیکاری ۱۳ درصد شود، داریم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{1200 - x}{3200} \times 100 = 13 \Rightarrow \frac{1200 - x}{32} = 13$$

$$\Rightarrow 1200 - x = 416 \Rightarrow x = 1200 - 416 = 784$$

پس ۷۸۴ شغل باید ایجاد شود تا نرخ بیکاری به ۱۳ درصد برسد.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه های ۶۰ و ۶۱)

۵- گزینه «۲»

(آروین حسینی)

ابتدا میانگین داده ها را بدست می آوریم:

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n} \Rightarrow \bar{x} = \frac{6}{4} = 1.5$$

حال داریم:

$$\frac{6}{4} = \frac{8/8 + 2/8 + 6/8 + 3/8 + 4/8 + 9/8 + 5/8 + 7/8 + 9/8 + 3/8 + 7/8 + 4a + 8/8}{10}$$

$$\frac{6}{4} = \frac{8 + 2 + 6 + 3 + 4 + 9 + 5 + 7 + 9 + 3 + 7 + 4a + 8}{10} \Rightarrow 64 = 56 + 4a \Rightarrow 4a = 8 \Rightarrow a = 2$$

حال داده ها را از کوچک به بزرگ مرتب می کنیم، سپس میانه را بدست می آوریم:

$$2/8, 3/8, 4/8, 5/8, 6/8, 7/8, 8/8, 8/8, 9/8, 9/8$$

$$\text{میانه} = \frac{\text{داده ششم} + \text{داده پنجم}}{2} = \frac{6 + 7}{2} = 6.5$$

خط فقر برابر است با:

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانه}}{2} = \frac{6.5}{2} = 3.25 = 3 \frac{1}{4}$$

افرادی که ماهانه کمتر از $3 \frac{1}{4}$ میلیون تومان حقوق می گیرند، زیر خط فقر هستند که دو نفر را شامل می شود، در نتیجه:

$$\text{درصد افراد زیر خط فقر} = \frac{\text{تعداد افراد زیر خط فقر}}{\text{کل افراد}} \times 100 = \frac{2}{10} \times 100 = 20\%$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه های ۵۶، ۵۷ و ۶۱)

۶- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

شاخص بهای مرغ در سال پایه - شاخص بهای مرغ در سال مورد نظر = درصد تورم $\times 100$
 شاخص بهای مرغ در سال پایه

$$\frac{45}{100} = \frac{x-100}{100} \Rightarrow 45 = x-100 \Rightarrow x = 145$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۱)

۷- گزینه «۱»

(آروین حسینی)

در داده‌های اولیه میانگین $(\bar{x})$ و میانه (M) را به دست آورده تا خط فقر را به هر دو روش محاسبه کنیم:

$$\bar{x} = \frac{6/8 + 7/2 + 7/3 + 7/8 + 7/9 + 8/3 + 8/7 + 10}{8} = \frac{64}{8} = 8$$

$$\text{خط فقر} = \frac{8}{2} = 4$$

۸ داده داریم، بنابراین میانگین داده‌های چهارم و پنجم، میانه است.

$$M = \frac{7/8 + 7/9}{2} = 7/85$$

$$\text{خط فقر} = \frac{7/85}{2} = 3/925$$

برای برابر شدن خط فقر به هر دو روش باید مقدار میانه افزایش یابد، پس باید مقداری را به داده‌های شماره چهار و پنج اضافه کنیم. با توجه به گزینه‌ها مقدار باید به صورت مساوی به داده‌های چهارم و پنجم اضافه شود بنابراین مقدار x را به هر دو داده اضافه کرده و خط فقر را به هر دو روش محاسبه کرده و برابر قرار می‌دهیم:

$$6/8, 7/2, 7/3, 7/8 + x, 7/9 + x, 8/3, 8/7, 10$$

$$\bar{x} = \frac{6/8 + 7/2 + 7/3 + 7/8 + x + 7/9 + x + 8/3 + 8/7 + 10}{8}$$

$$= \frac{64 + 2x}{8} \Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{8 + 2x}{2} = \frac{32 + x}{8}$$

$$M = \frac{7/8 + x + 7/9 + x}{2} = \frac{15/7 + 2x}{2}$$

$$\text{خط فقر} = \frac{15/7 + 2x}{2} = \frac{15/7 + 2x}{4}$$

$$\Rightarrow \frac{15/7 + 2x}{4} = \frac{32 + x}{8} \Rightarrow 31/4 + 4x = 32 + x$$

$$\Rightarrow 3x = 0/6 \Rightarrow x = 0/2 = \text{میلیون تومان } 200$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۶۱)

۸- گزینه «۴»

(معمد ابراهیم توزنده‌بانی)

$\times 100$ (قیمت جدید $\times 2$ مقدار کالا ۲) + (قیمت جدید $\times 1$ مقدار کالا ۱) = شاخص بهای دو کالا
 (قیمت اولیه $\times 2$ مقدار کالا ۲) + (قیمت اولیه $\times 1$ مقدار کالا ۱)

$$\frac{a \times 50000 + 20 \times 160000}{a \times 200000 + 20 \times 100000} \times 100 = 200$$

$$\Rightarrow \frac{10000(5a + 320)}{10000(2a + 200)} \times 100 = 200$$

$$\Rightarrow \frac{5a + 320}{2a + 200} = 2 \Rightarrow a = 80$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۱)

۹- گزینه «۳»

(معمد همیدی)

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \frac{2+3+3+5+6+11+12+18}{8} = \frac{60}{8}$$

$$\Rightarrow \bar{x} = 7/5 \text{ میلیون تومان}$$

$$\Rightarrow N = \frac{x}{y} = \frac{7/5}{2} = 3/75 \text{ میلیون تومان}$$

یافتن میانه: ۲, ۳, ۳, ۵, ۶, ۱۱, ۱۲, ۱۸

$$Q_2 = \frac{5+6}{2} = 5/5$$

$$M = \frac{\text{میانه}}{2} = \frac{5/5}{2} = 2/75 \text{ (میلیون تومان)}$$

پس مقدار N بزرگتر از مقدار M است. ($N > M$)

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۶۱)

۱۰- گزینه «۳»

(معمد بصیرایی)

ابتدا تابع $f(x)$ را به صورت چند ضابطه‌ای می‌نویسیم:

$$f(x) = \begin{cases} -1 & , -1 \leq x < 0 \\ 0 & , 0 \leq x < 1 \\ 1 & , x = 1 \end{cases}$$

با توجه به نمودار تابع g ضابطه آن به صورت زیر است:

$$g(x) = \begin{cases} x & , -1 \leq x < 0 \\ -x & , 0 \leq x < 1 \\ -1 & , x = 1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow (f \times g)(x) = \begin{cases} -x & , -1 \leq x < 0 \\ 0 & , 0 \leq x < 1 \\ -1 & , x = 1 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۱- گزینه ۴»

(باسین مهربان)

«بیدل دهلوی» را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به‌کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.

«کلیم کاشانی» در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره سخن وی را برجسته ساخته است.

برخی از تکبیت‌های غزل «صائب تبریزی» شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۶۱)

۱۲- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «این دو جریان شعری در قرن دهم وجود داشت نه در قرن یازدهم.

گزینه ۲: «شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقشی به‌سزا داشتند و کم و بیش به زبان فارسی کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند.

گزینه ۴: «برخی از آن شعرا پس از کسب شهرت و ثروت به ایران بازگشتند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۱۳- گزینه ۳»

(سیرعلیرضا علویان)

در این بیت، هیچ تشخیصی دیده نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «زار گریستن ابر

گزینه ۲: «سر و روی در نقاب کردن ماه و مهر (خورشید)

گزینه ۴: «مورد خطاب قرار گرفتن چرخ فلک (روزگار) تشخیص می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه ۷۴)

۱۴- گزینه ۲»

(شیوا نظری)

این بیت دارای ۵ استعاره می‌باشد: پای دل - پای دین - دست حسن - گوش مه - گوش خور (خورشید)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۳ استعاره دارد: گل‌های سرفکنده (شرمنده) - اندوه‌خوردن گل‌ها - سنبل استعاره از مو

گزینه ۲: «۲: «گریه ابر» دارای تشخیص و استعاره است و «اشک ندامت» اضافه اقترانی است.

گزینه ۴: «۲ استعاره دارد: «فرق آفتاب» - «روی روزگار» («پای همت» و «چشم نعمت» اضافه اقترانی هستند).

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۱۵- گزینه ۱»

(مهمرامین دارااش‌فام)

«گل» در این گزینه، استعاره مصرحه از «معشوق» می‌باشد.

«بلبلان» استعاره مصرحه از «عاشقان» می‌باشد.

تکنه: خطاب قرار دادن کلمه‌ای که خود استعاره مصرحه (از انسان) می‌باشد، تشخیص محسوب نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «در مصراع اول، تشخیص و استعاره مکنیه به‌کار رفته است. (ارغوان به سمن، جام عقیقی را می‌دهد)

در مصراع دوم نیز، «چشم نرگس» اضافه استعاری و استعاره مکنیه است.

گزینه ۳: «در این گزینه، انسان‌انگاری باد صبا اتفاق افتاده است. «عارض نسرين» و «چشم نرگس» هر دو اضافه تشبیهی هستند.

گزینه ۴: «رنگ آشنایی» در مصراع اول، اضافه استعاری و استعاره مکنیه است.

«سهی قدان»، «سیه‌چشم» و «ماه‌سیما»، صفت جانشین اسم هستند و استعاره محسوب نمی‌شوند.

تکنه: «ماه‌سیما»، تشبیه درون‌واژه‌ای دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۶- گزینه ۳»

(مجتبی فراهی)

سه استعاره (۱- «قدم‌های خیال»: اضافه استعاری و تشخیص، ۲- نسبت‌دادن دل به چشم تشخیص و استعاره ۳- «لؤلؤ لالا» استعاره مصرحه از اشک)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «چهار استعاره (۱- «حقه یاقوت» استعاره مصرحه از «دهان» ۲- «لؤلؤ» استعاره مصرحه از «دندان»، ۳- «گوهر» استعاره مصرحه از «سخن»، ۴- «ذَر» استعاره مصرحه از «اشک»)

گزینه ۲: «چهار استعاره (۱- «رشته» استعاره مصرحه از «زلف»، ۲- «قمر» استعاره مصرحه از «چهره یار»، ۳- «نقطه» استعاره مصرحه از «خال»، ۴- «شکر» استعاره مصرحه از «لب»)

گزینه ۴: «چهار استعاره (۱- «عقیق» استعاره مصرحه از «لب» ۲- «گوهر» استعاره مصرحه از «دندان» یا «سخنان ارزشمند» ۳- «سیم مذاب» (نقره آب‌شده) استعاره مصرحه از «اشک»، ۴- «زر» استعاره مصرحه از چهره زرد)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۱۷- گزینه ۲»

(سیرعلیرضا علویان)

علامت‌های هجایی صورت سؤال، برابر با «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است که وزن گزینه ۲ نیز با آن یکسان است.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینه ۳: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴: «فعولن فعولن فعولن فعولن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۶)

۱۸- گزینه ۲»

(هومن نمازی)

وزن این گزینه، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۹- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

مفهوم بیت صورت سؤال به این ترتیب است: روزگار مانند همسری بی‌وفا است که به شوهر خود نیز رحم نمی‌کند، پس بهتر است به آن دل نبست؛ اما موضوع بیت گزینه ۳، در مورد بی‌وفایی نیست؛ بلکه مقایسه‌ای است میان نیش و کنایه افراد پست و بی‌وفایی دنیا.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفعول، ترکیبی)

۲۰- گزینه ۴»

(هومن نمازی)

در گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» شاعران از اینکه دل جو و غم‌خواری نیست گله‌مند هستند («تفقد» به معنی «دل‌جویی» است).

در گزینه ۴، شاعر می‌گوید غم‌خوار هست و او (معشوق، منظور شاعر) تنها غم‌خوار است و دیگران ادعای پوچ می‌کنند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفعول، ترکیبی)

علوم و فنون ادبی (۱)

۲۱- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا علویان)

هر دو مورد این گزینه، از ویژگی‌های نثر این دوره هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مورد اول، ویژگی نثر و مورد دوم، ویژگی زبانی شعر سده پنجم و ششم است.

گزینه ۲: هر دو مورد، از ویژگی‌های فکری شعر سده پنجم و ششم هستند.

گزینه ۴: «مورد اول، ویژگی نثر دوره سامانی و دومی، ویژگی نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۱۸۵)

۲۲- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۲۳- گزینه ۱»

(یاسین مهریان)

در نیمه دوم قرن پنجم، نثر فارسی به دوره بلوغ خود می‌رسد. در قرن ششم و اوایل قرن هفتم، آن را در حال پختگی و کمال می‌بینیم. در این دوره، نثر ساده به کمال می‌رسد و نثر مصنوع هم رایج می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۴)

۲۴- گزینه ۴»

(یاسین مهریان)

واژگان «شربت» و «شراب» دارای اشتقاق هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه ۹۹)

۲۵- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

هر دو «زاد»، به معنی «توشه سفر» است و بیت فاقد جناس همسان است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «جناس همسان: «ضحاک» در مصراع اول: بسیار خندان، «ضحاک» در مصراع دوم: نام پادشاه افسانه‌ای ایران

گزینه ۲: «جناس همسان: «که» اول در مصراع دوم: چه کسی؟ (ضمیر پرششی)، «که» دوم در مصراع دوم: حرف ربط

گزینه ۴: «جناس همسان: «عود» در مصراع اول: چوب سوختنی خوشبو، «عود» در مصراع دوم: نوعی ابزار موسیقی

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه ۹۷)

۲۶- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

تشبیه: شراب لعل فام (ادات تشبیه: فام) / جناس ناقص حرکتی: «گل» و «گل»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «بیت، فاقد تشبیه و جناس ناقص حرکتی است.

گزینه ۲: «بیت، فاقد تشبیه و جناس ناقص حرکتی است. کلمه «تنگ» جناس همسان دارد: تنگ (اول): کم‌فضا / تنگ (دوم): بار)

گزینه ۴: تشبیه: برهم‌زدن عالم چون ذره / بیت، فاقد جناس ناقص حرکتی است. (دو کلمه «عالم» واژه‌آرایی دارند).

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۲۷- گزینه ۴»

(شیوا نظری)

ابیات «الف و ج»، فاقد قافیۀ دوگانه هستند:

الف) «بشت» و «انگشت» قافیه هستند و «برداشت» ردیف است.

ج) «افسون‌فروش» و «رنگ‌پوش» قافیه هستند و «است» ردیف می‌باشد.

ب) قافیۀ اول: «دراز» و «راز» / قافیۀ دوم: «است» (فعل اسنادی) و «است» (وجود دارد)

د) قافیۀ اول: «خون» و «چون» / قافیۀ دوم: «آشنا» (شناکننده) و «آشنا» (مقابل بیگانه)

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۲۸- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا امیری)

در این گزینه، «نگنجد» و «نسنجد» واژگان قافیه هستند و «د» الحاقی است و حروف اصلی قافیه «نُج» و «نَج» هستند و چون تنها در یک مصوت کوتاه اختلاف دارند و حروف الحاقی نیز دارند، قافیه‌شان درست است و حرف روی «ج» است.

در سایر گزینه‌ها، حرف روی «د» است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه ۹۱)

۲۹- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا امیری)

بیت، ذوقافیتی است.

«نیست» در مصراع اول در معنای فعل اسنادی به‌کار رفته و «نیست» در مصراع دوم، به معنای «وجود ندارد» می‌باشد؛ «آگاه» و «اکراه» دیگر کلمات قافیه به‌شمار می‌روند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «بر» و «در» کلمات قافیه می‌باشند؛ «آ» ردیف بیت به‌شمار می‌رود.

گزینه ۳: «را» ردیف بیت می‌باشد.

گزینه ۴: «رَدیف = «نهاد» و «نهاد» (هر دو به معنای «قراردادن» می‌باشند).

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۲)

۳۰- گزینه ۳»

(معمد امین دانش‌فام)

مفهوم ابیات «الف و ج» دعوت به شادی و خوش‌باشی در جهان است و هر دو بیت با ارجاع به مرگ به بی‌ارزشی زندگی دنیا اشاره دارند و راه‌حل هر دو شاعر (خیام و حافظ) شادی و می‌نوشی است.

تشریح ابیات دیگر:

مفهوم بیت ب: عاشق در هر صورت خواهان معشوق است.

مفهوم بیت د: دوری و هجران عاشق از یار و اشتیاق او به وصال.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۰)

جامعه‌شناسی (۲)

۳۱- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

از نظر کنت جنگ در جامعه جدید غربی ریشه ندارد. ← امری عارضی و تحمیلی
 - بازار بخش وسیعی از اقتصاد کشورهای صنعتی را گرم می‌کند. ← تلاوم جنگ سرد
 - عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در قبال مقاومت‌های کشورهای غیر غربی توجیه می‌کند. ← نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۴ تا ۸۶)

۳۲- گزینه «۲»

(امیر حسین کاروین)

شمال و جنوب: تمرکز کشورهای ثروتمند در نیم‌کره شمالی و کشورهای فقیر در نیم‌کره جنوبی دنیا

استعمارگر و استعمارزده: توجه به بعد فرهنگی و خودباختگی برخی جوامع جهان اول و دوم: مراد از جهان اول، کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب؛ و جهان دوم، کشورهای واقع شده در کانون بلوک شرق هستند.

توسعه‌یافتگی: کشورهای صنعتی توسعه‌یافته و سایر کشورها عقب‌مانده هستند و باید با الگوگیری از جوامع صنعتی همان راهی را که آن‌ها رفته‌اند دنبال کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۳۳- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

نظریه پردازان غربی، پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جست‌وجو می‌کنند و جنگ را از کشورهای غربی (جنگ میان بلوک شرق و غرب) به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کرده‌اند که در دوران استعمار، تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند.

نظریه «جنگ تمدن‌ها» که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیر غربی را توجیه می‌کرد. هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند. از نظر او در این مرحله، دیگر دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها، بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت - ملت‌ها) به وقوع خواهد پیوست و در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۸۶)

۳۴- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیر غربی حل می‌کنند یعنی با ثروت به‌دست آمده از کشورهای پیرامونی رفاه کارگران و اقشار ضعیف جوامع خود را تأمین می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۳۵- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

بحران هنگامی ایجاد می‌شود که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزند.

بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا هر دو، هویت اقتصادی دارند، ولی از جهاتی با یکدیگر متفاوت اند. چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است، ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

همچنین آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد. البته سرمایه‌داران با وجود آسیب‌هایی که می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند؛ به همین دلیل، بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۴)

۳۶- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح گزینه نادرست:

در نگاه دنیوی، تصرف در طبیعت تنها با فنون و روش‌های تجربی صورت می‌پذیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۹۵)

۳۷- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح عبارت نادرست:

به منظور چاره‌اندیشی برای آسیب‌های ناشی از بحران‌های زیست‌محیطی، همایش‌های بین‌المللی متعددی برگزار شده است که البته نتوانسته‌اند از شتاب بحران بکاهند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

۳۸- گزینه «۴»

(کوثر شاه‌مسینی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چالش فقر و غنا، چالشی همیشگی است، ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

گزینه «۲»: آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی، تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

گزینه «۳»: بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۳۹- گزینه «۱»

(کوثر شاه‌مسینی)

تشریح عبارات نادرست:

الف) کشورها در ایجاد بحران‌ها، سهم یکسانی ندارند، اما همه از پیامدهای نامطلوب آنها متأثر می‌شوند.

ب) بحران هنگامی ایجاد می‌شود که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۹۱)

۴۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (در نیمه دوم قرن بیستم، با روشن شدن این که علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت).

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: نادرست (جامعه‌شناسان قرن نوزدهم، روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند). - درست

گزینه «۴»: نادرست (در فرهنگ قرون وسطی، شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد). - درست

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

روان‌شناسی

۴۱- گزینه «۴»

(همیدرضا توکلی)

در حل مسئله توانایی‌های ما محدود است و در واقع، محدودبودن توانایی‌ها و امکانات است که برای ما مسئله را به وجود می‌آورد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۱۶)

۴۲- گزینه «۱»

(مهمرب میبویی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مرحله بعد از مرحله سوم، بازبینی و اصلاح راه‌حل است.

گزینه «۳»: مرحله قبلی آن به کارگیری راه‌حل مناسب برای حل مسئله است.

گزینه «۴»: راه‌حل درست و منطقی مربوط به مرحله اول است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۴۳- گزینه «۳»

(مهمرب میبویی)

نیولوفر در پاسخ به یک مسئله فلسفی (حل مسئله کاملاً آگاهانه) که دبیرش طرح کرده بود، به مشکل برخورد کرد. مشکل او این بود که نمی‌توانست برای این مسئله هدف دقیقی تعریف کند (پس این مسئله خوب تعریف نشده است). او حل این مسئله را به پس از گردش عصرگاهی خود موقوف کرد (نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص، اثر نهفتگی است). وقتی مجدداً برای حل مسئله اقدام کرد، یک پاسخ اولیه به ذهنش خطور کرد. او می‌دانست که باید به دقت پاسخش را ارزیابی کند (مرحله سوم حل مسئله). در نهایت او در یک فرایند چهارمرحله‌ای پس از تعریف چند معیار پاسخ‌های به‌دست آمده خود را به معلم ارائه داد (اشاره به بارش مغزی که یک روش اکتشافی است).

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، ترکیبی)

۴۴- گزینه «۱»

(همیدرضا توکلی)

این سؤال اشاره دارد به مرحله دوم حل مسئله: به کارگیری راه حل مناسب.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: به مرحله اول اشاره دارد.

گزینه «۳»: به مرحله سوم اشاره دارد.

گزینه «۴»: به مرحله چهارم اشاره دارد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۴۵- گزینه «۲»

(مهروی باهری)

ناتوانی در حل مسئله موجب دو پیامد (۱) ناکامی و (۲) فشار روانی می‌شود. ناکامی حالت ناخوشایند عاطفی است که منجر به استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگرانه می‌شود. برعکس آگاهی از روش‌های حل مسئله موجب کاهش استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگرانه می‌شود. در صورتی که افراد از مهارت بیشتری در حل مسئله برخوردار باشند، احساس عاطفی بهتری نیز خواهند داشت.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۳۰)

۴۶- گزینه «۳»

(موسا عفتی)

- انتخاب بهترین بازیگر یک تصمیم گروهی است.

- انتخاب همسر آینده از تصمیمات مهم و پیچیده زندگی به‌شمار می‌رود.

- انتخاب فیلم دارای اولویت‌های زیادی است و بنابراین یک تصمیم معمولی پیچیده است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۸ تا ۱۴۰)

۴۷- گزینه «۳»

(همیدرضا توکلی)

تعارض که از نوع گرایش - اجتناب است.

اقدام مطمئن‌تر یعنی خطرآفرین و آسیب‌زا نباشد که مستلزم تصمیم‌گیری منطقی است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۵۰ تا ۱۵۴)

۴۸- گزینه «۳»

(همیدرضا توکلی)

- حامد بر اساس احساس شادی زودگذر تصمیم به خرید گرفته است، پس سبک او، احساسی است.

- نسیم تصمیم‌گیری را پشت گوش انداخته است، پس سبک او، اجتنابی است.

- مژده به توانایی خود اطمینان ندارد و این مانع تصمیم‌گیری‌اش می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۷ تا ۱۴۹ و ۱۵۰)

۴۹- گزینه «۴»

(مهمرب میبویی)

قسمت «الف»: صرفاً گرفتن نظر دیگران باعث نمی‌شود سبک تصمیم‌گیری وابسته باشد. در سبک تصمیم‌گیری وابسته فرد خودش تفکر نمی‌کند و کورکورانه از دیگران تقلید می‌کند.

قسمت «ب»: وقت گذاشتن برای تصمیم‌گیری بهتر با وقت تلف کردن و دست دست کردن تفاوت دارد. در موقعیت «ب» زهرا وقتش را تلف نمی‌کند، بلکه وقت بیشتری برای شناخت علائقش در نظر می‌گیرد.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۴۷)

۵۰- گزینه «۴»

(مهروی باهری)

ملاک‌های تصمیم‌گیری سه دسته‌اند: (۱) زمانی که فرد بر اساس عدم اطمینان کافی و ریسک تصمیم‌گیری کند، مبنای تصمیم‌گیری او «خطر» است؛ مانند سارا که به خاطر احتمال ریزش اقدام به تهیه ارز نکرده است.

(۲) زمانی که فرد بر اساس سودمندی احتمالی اقدام به تصمیم‌گیری کند ملاک مبنای او «مزیت» است؛ به مانند سمیه که به سود خوب احتمالی اندیشیده است. (۳) و در نهایت زمانی که فردی به خاطر هزینه پیشین اقدام

به تصمیم‌گیری کند، ملاک او «هزینه» خواهد بود؛ برای مثال زمانی که فردی به خاطر زمانی که برای مطالعه درس ریاضی در طی سال گذاشته نمی‌تواند از سوالات درس ریاضی کنکور بگذرد و یا زمانی که سعید به سبب هزینه‌ای که برای ارزش‌های تهیه شده کرده تصمیم می‌گیرد که اقدام به فروش ارزشها نکند.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۱ و ۱۴۲)

عربی زبان قرآن (۲)

۵۱- گزینه «۱»

(معمور باربرین)

«فی أحد الأيام»: در یکی از روزها (رد گزینه ۴) / «رأيت»: دیدم / «الرجل الذي»: مردی که / «كان يسبح»: (فعل ماضی استمراری) شنا می‌کرد (رد گزینه ۲) / «البحيرة»: دریاچه (رد گزینه ۳) / «كاد يغرق»: نزدیک بود (چیزی نمانده بود) غرق شود / «الرجل»: مرد (رد گزینه ۳) / «أخذ ينادي»: شروع به صدا زدن کرد، شروع کرد صدا بزند (رد گزینه ۴) / «أصحابه»: دوستانش / «لكن»: ولی / «لم يسرعوا»: نشافتند، شتاب نکردند / «لإنقاذ»: برای نجاتش

تکات مهم درسی:

فعل مضارعی که بعد از «أخذَ، بدأ» می‌آید، به صورت «شروع به + مصدر + کرد / شروع کرد + مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۵۲- گزینه «۳»

(معمد جهان‌بین - قائنات)

«أسرت»: (فعل ماضی مجهول) اسیر شد (رد گزینه ۱) / «بید المسلمین»: به دست مسلمانان (رد گزینه ۱) / «شاهدت»: دید (رد گزینه ۴) / «خصلاً»: ویژگی‌هایی (رد گزینه ۱) / «من النبي»: از پیامبر (رد گزینه ۱) / «تعجبها»: او را در شگفت می‌آورد، او خوشش می‌آمد (جمله وصفیه) (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «أسلمت»: اسلام آورد (رد گزینه ۲)

تکات مهم درسی:

فعل ماضی (شاهدت) + فعل مضارع (تعجب) ← فعل مضارع به صورت «ماضی استمراری» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۵۳- گزینه «۲»

(امسان کلاته عربی)

«كان يغرق»: غرق می‌شد، داشت غرق می‌شد (مقایسه کنید با: «كاد يغرق»: نزدیک بود غرق بشود) (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «بدأ ينادي رجلاً يستريح»: شروع کرد به صدا زدن مردی که استراحت می‌کرد / «في البحر»: در دریا (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «الشاطئ»: ساحل (رد گزینه ۱)

تکات: در الگوی «فعل ماضی + اسم نکره + فعل مضارع»، فعل مضارع (در اینجا: يستريح) معمولاً به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۵۴- گزینه «۳»

(اسماعیل علیپور)

از آن‌جا که حرکت حرف آخر فعل مضارع «يسخر» تغییر کرده و تبدیل به جزم (س) شده است، متوجه می‌شویم که حرف «لا» در این‌جا «لا نهی» است، پس ترجمه صحیح آن «نباید مسخره کند» می‌باشد.

تکات مهم درسی:

در ترجمه افعال نهی غایب و متکلم از کلمه «نباید» استفاده می‌کنیم.

(ترجمه)

۵۵- گزینه «۲»

(امیر حسین پورقنبر)

«فقير شد»: افتقر (رد گزینه ۱) / «خوار شد»: احتقر (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «نادان‌ها تباهش کردند»: أضاعه الجهال (رد سایر گزینه‌ها)

تکات مهم درسی:

۱- فعل «افتقر» چون لازم است، مجهول نمی‌شود.

۲- دقت کنید: «ضاع: تباه شد» / «أضاع: تباه کرد»

(ترجمه)

۵۶- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

معنای عبارت صورت سؤال: (راضی کردن مردم هدفی است که به دست نمی‌آید)؛ مفهوم عبارت این است که «به دنبال راضی کردن مردم نباید باشیم، زیرا امری غیرممکن است.» و این مفهوم به مفهوم گزینه «۱» نزدیک است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: درباره این است که آدم از خود راضی، عیب و نقصش از او پنهان است، یعنی عیب و نقص خود را نمی‌بیند.

گزینه «۳»: درباره رسیدن به مقام تسلیم و رضا از خداوند است که درجه عالی عرفان است و ربطی به مفهوم عبارت داده شده ندارد.

گزینه «۴»: ترجمه عبارت: (باید به آن‌چه مردم درباره ما می‌گویند، توجه کنیم)؛ مفهوم این عبارت ربطی به عبارت صورت سؤال ندارد.

(مفهومی)

۵۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

«سلام و صلح» مترادف هستند و با کلمه «الحرب» متضادند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها فقط مترادف داریم و متضادی یافت نمی‌شود:

گزینه «۱»: «الأهل و أسرة» به معنای «خانواده» مترادفند.

گزینه «۲»: «شدائد و صعوبات» به معنای «سختی‌ها» مترادفند.

گزینه «۴»: «تساعد و تنصر» به معنای «یاری می‌کند» مترادفند.

(واژگان)

۵۸- گزینه «۳»

(معمور باربرین)

صورت سؤال، جمله فعلیه‌ای را خواسته که اسم نکره را توصیف کرده باشد. (جمله وصفیه)؛ در گزینه «۳»، جمله فعلیه «قد حذف ...»، اسم نکره «تلمیذان» را توصیف کرده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فعل «يتظاهر» اسم معرفه «الغلب» را توضیح می‌دهد و نمی‌تواند جمله وصفیه باشد.

گزینه «۲»: چون قبل از فعل «يسحب» حرف «ف» آمده است، پس نمی‌تواند اسم نکره «إعصار» را توصیف کند.

گزینه «۴»: در این گزینه اسم نکره‌ای قبل از فعل «حاولوا» وجود ندارد که توصیف شود.

(قواعد اسم)

۵۹- گزینه «۱»

(اسماعیل علیپور)

حرف «ل» در گزینه «۱» قبل از فعل آمده است و به معنی «تا، برای اینکه» می‌باشد، اما در سایر گزینه‌ها قبل از یک اسم آمده است، پس حرف جرّ و به معنی «برای» است.

تکات: دقت کنید که «تفاخر» و «مشاهده» مصدر می‌باشند و مصدرها اسم هستند، نه فعل.

(قواعد فعل)

۶۰- گزینه «۲»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: فعلی را مشخص کن که در ترجمه، زمانش تغییر نمی‌کند؛ «ننتفع» در گزینه «۲» این چنین است. ترجمه عبارت: ما از دشمنی سود نمی‌بریم پس باید به همزیستی مسالمت‌آمیز اهتمام بورزیم!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وقتی فعل شرط و جواب شرط ماضی باشند، می‌توان آن‌ها را به صورت مضارع ترجمه نمود؛ ترجمه: هرکس گذشته را فراموش کند، یک بار دیگر آن را زندگی می‌نماید!

گزینه «۳»: «لم» قبل از فعل مضارع، معنای آن را به ماضی منفی تغییر می‌دهد؛ لم نستصغر: کوچک نشمرده‌ایم، کوچک نشمردیدم.

گزینه «۴»: «أن» قبل از فعل مضارع، معنای آن را به آینده منفی تغییر می‌دهد؛ لن نخرج: خارج نخواهیم شد.

(قواعد فعل)

عربی زبان قرآن (۱)

۶۱- گزینه «۴»

(عمیرضا قائداهدینی - اصفهان)

در ترجمه گزینه «۱»، «از چیزهایی» معادل عربی ندارد (رد گزینه ۱) / «الأحزاب»: گروه‌ها، دسته‌ها (رد گزینه ۳) / «زأی»: (فعل ماضی) دیدند (رد گزینه ۲)

نکات مهم درسی:

۱- در تست‌های ترجمه، به نوع و صیغه فعل بسیار دقت کنید.

۲- در تست‌های ترجمه، به مفرد و جمع بودن اسم‌ها بسیار دقت کنید.

(ترجمه)

۶۲- گزینه «۴»

(امسان کلاته عربی)

«كانت تُحفر»: (فعل مجهول) حفر (کننده) می‌شدند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / فعل «تُصَدَّر» نیز تحت تأثیر فعل «كانت» در ابتدای جمله، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «البلدان الصناعیة»: (موصوف و صفت) کشورهای صنعتی (رد گزینه ۱)

نکات مهم درسی:

۱) اگر بعد از فعل «كان»، فعل مضارع بیاید، آن فعل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

۲) ممکن است بعد از فعل «كان»، بیش از یک فعل مضارع بیاید؛ در آن صورت، اگر این افعال مضارع معطوف و تحت تأثیر «كان» باشند، همگی ماضی استمراری ترجمه می‌شوند، البته اگر جمله با نقطه به اتمام برسد، دیگر فعل مضارع را ماضی استمراری ترجمه نمی‌کنیم.

مثال: كان الطالبُ يذهبُ إلى المدرسة و يتكلمُ مع أصدقائه: دانش‌آموز به مدرسه می‌رفت و با دوستانش صحبت می‌کرد.

(ترجمه)

۶۳- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

به تفاوت مفرد و جمع این کلمه دقت کنید:

«الأنبوب: لوله»، «الأنابيب: لوله‌ها»

(ترجمه)

۶۴- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیروری)

«گردشگران»: السائحون (جمع مذکر سالم) و السیّاح (جمع مکسر) هر دو صحیح‌اند. توجه داشته باشید که این دو کلمه اگر فاعل و یا مبتدا باشند، باید مرفوع بیایند (رد گزینه ۳؛ زیرا «السائحین» منصوب به «ی» است.) / «کشورهای صنعتی»: البلدان الصناعیة، البلاد الصناعیة (رد گزینه ۴؛ زیرا «البلاد» مفرد است.) / «بدون تمدن و فرهنگ»: دون الحضارة و الثقافة (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

نکته: کلمه «الثقافة» به معنای (فرهنگ) و «الثقافیة» به معنای (فرهنگی) است.

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

معلم آن شمع‌ی است که می‌سوزد تا زندگی دیگران را روشن کند. معلم آن انسانی است که شبش را بیدار می‌ماند در راهی که دیگری سود ببرد، شاعر شوقی گفت: نزدیک بود که معلم پیامبری باشد!

اگر معلم نبود، قرآن خوانده نمی‌شد و مفاهیمش فهمیده نمی‌شد، و اگر او نبود، پزشکانی وجود نداشتند که معالجه کنند و مهندسانی (نبودند) که کارخانه‌ها و بیمارستان‌ها را بسازند. معلم همان اساسی است که امت‌ها و پیشرفتشان روی آن بنا می‌شوند. و اسلام جایگاه معلمین را بالا برده است آن‌جا که احادیث زیادی بر مقام معلم تأکید می‌کنند. و در حدیثی از پیامبر خدا آمده است که گفت: «همانا خدا و فرشتگانش حتی مورچه در سوراخش و حتی نهنگ در دریا بر آموزنده خیر به مردم، درود می‌فرستند.» بر ما واجب است که این موجود را مقدس بشماریم و او را گرامی بداریم و عالی‌ترین معانی احترام و تقدیر را به او پیشکش کنیم.

۶۵- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

در گزینه «۳» آمده است: «هرکس شبش را بیدار بماند، می‌تواند از علم معلم بهره ببرد!» که مطابق متن نامناسب است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: همانا اسلام معلمین را بزرگ داشته است!

گزینه «۲»: پیشرفت ملت نتیجه تلاش‌های معلمین است!

گزینه «۴»: بر هر یک از ما واجب است که معلمین خود را در زندگی گرامی بدارد!

(درک مطلب)

۶۶- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

عبارت گزینه «۳» صحیح است: اگر معلم نبود، دنیا پیشرفت علمی را محقق نمی‌کرد!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: پزشکانی که بیماران را معالجه می‌کنند، ارزش معلم را نمی‌شناسند! (نادرست)

گزینه «۲»: بر معلمین واجب است که بیمارستان‌هایی برای کشور بسازند! (نادرست)

گزینه «۴»: وظیفه ما، فقط مقدس شمردن معلمین است! (نادرست)

(درک مطلب)

۶۷- گزینه ۲»

(سید مہر علی مرتضوی)

نزدیک بود که معلّم پیامبری باشد، زیرا ...

گزینه ۲:» در زندگی خود به شغل پیامبران می‌پردازد!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:» در تعلیم، بیش از پیامبر می‌کوشد! (نامناسب)

گزینه ۳:» می‌تواند سخن خداوند عزیز و بلندمرتبه را بشنود! (نامناسب)

گزینه ۴:» می‌خواهد پیامبری شود! (نامناسب)

(درک مطلب)

۶۸- گزینه ۴»

(امسان کلاته عربی)

شکل صحیح کلمات این گزینه، «مَحَطَّات» و «تُحَدَّر» است.

دقت کنید «مَحَطَّات» اسم مکان است، «تُحَدَّر» نیز فعل مضارع از باب تفعیل است.

(ضبط حرکات)

۶۹- گزینه ۲»

(اسماعیل علیپور)

در گزینه ۲، کلمه «المؤمنون» مبتدا و معرب است و کلمه «مَنْ» خبر و مبنی می‌باشد.

تکته مهم درسی:

دقت کنید کلمات «مَنْ، ما، الّذی، الّتی، الّذین، الّلاتی» از اسامی موصول و مبنی هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:» «بیع» مبتدا، «غیر» خبر و هر دو معرب هستند.

گزینه ۲:» «طاق» مبتدا، «أحد» خبر و هر دو معرب هستند.

گزینه ۴:» «هذا» مبتدا و مبنی، اما «رجل» خبر و معرب است.

(انواع جملات)

۷۰- گزینه ۴»

(آبرین مصطفی‌زاده)

صورت سؤال، از ما عبارتی را خواسته است که فاعل نداشته باشد. در زبان عربی، فعل‌های مجهول به جای فاعل، نائب فاعل دارند. در گزینه «۴»، فعل «قد کتب» نوشته شده است «مجهول است» و «التمرین»، نائب فاعل آن و مرفوع است.

ترجمه عبارت: «در ابتدای جلسه، تمرین اول بر روی تخته نوشته شده است!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:» بعد از ظهور اسلام، واژگان عربی در زبان فارسی افزایش یافته است. («إزدادت»: فعل معلوم / «المفردات»: فاعل)

گزینه ۲:» ماهی‌ها در دریاها و رودها زندگی می‌کنند و انواع مختلفی دارند. («تعیش»: فعل معلوم / «الأسماك»: فاعل)

گزینه ۳:» معلّم بسیار تلاش می‌کند تا شما را در رسیدن به موفقیت یاری کند! («یُحاول، یُساعد»: فعل معلوم)

(انواع جملات)

فلسفه یازدهم

۷۱- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

گرچه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد، اما این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم و از اشیای طبیعی بهره می‌بریم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم. یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزهاست.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۷۲- گزینه ۲»

(فرهاد قاسمی نژاد)

شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیاء این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف بکند؛ مثلاً اگر در مقابل ما یک لیوان آب و یک ظرف غذا باشد، برای رفع تشنگی لیوان آب را برمی‌داریم و برای رفع گرسنگی به سراغ غذا می‌رویم. این عمل به ما می‌فهماند که ما در تشخیص لیوان آب و ظرف غذا اشتباه نکرده‌ایم، پس استفاده از اشیاء صرفاً به‌واسطه حواس نیست و با کمک عقل صورت می‌گیرد. هم‌چنین از آن‌جایی که با حواس خود به خطا بودن شناخت حسی پی‌می‌بریم همین مورد نشانه‌ای برای اعتبار حواس است.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۷۳- گزینه ۱»

(علیرضا نصیری)

دریچه ارتباطی ما با جهان، حواس پنجگانه می‌باشند. بنابراین این فرد ادعا کرده‌است که شناخت عقلی معتبر نیست و فقط شناخت حسی اعتبار دارد؛ در حالی که می‌دانیم حتی استدلال‌های شناخت تجربی نیز حاصل همکاری حس و عقل است و اگر خوب دقت کنیم در خواهیم یافت که همین جمله از راه عقل به دست آمده و حس اساساً نمی‌تواند چنین شناختی را برای انسان به‌دست بیاورد. از آنجایی که این جمله فرد، اساساً از حکم عقل ناشی شده و به واسطه آن بیان گشته‌است، پس او در این جمله بر «عقل» تکیه دارد هرچند که سعی می‌کند، عقل را نفی کند!

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

۷۴- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

رسیدن به معرفت شهودی به تدریج و گام به گام حاصل می‌شود و نیازمند سیر و سلوک و تهذیب نفس است و ناگهانی و دفعی نیست.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه ۵۴)

۷۵- گزینه ۳»

(امیر منصوری)

از نظر سوفسطائیان نمی‌توان گفت نظر اندیشمندان نادرست بوده است زیرا آنان حقیقت و شناخت را امری نسبی می‌دانستند، پس فقط تضاد و تناقض حرف‌های اندیشمندان درست است و نمی‌توان مطابق نظرات سوفسطائیان در مورد نادرستی سخن آنان اظهار نظر کرد.

سایر گزینه‌ها از جمله موارد و تبعات اندیشه سوفسطائیان است.

(فلسفه یازدهم، نگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه ۶۰)

۷۶- گزینه ۳»

(موسی سپاهی - سراوان)

ارسطو با تدوین منطق، گامی مهم در این زمینه برداشت و توانست قواعد استدلال و شیوه‌های مصون ماندن از خطا و مغالطه را آموزش دهد و مانع رشد سفسطه در جامعه شد.

(فلسفه یازدهم، نگاهی تاریخچه معرفت، صفحه ۶۰)

اقتصاد

(کتاب آبی پیمانهای)

۸۱- گزینه «۴»

بررسی عبارات صورت سؤال:

(الف) صحیح است.

(ب) صحیح است.

(پ) نادرست است؛ در دوره پایانی حکومت صفویه، دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند.

(ت) نادرست است؛ در دوران حکومت قاجار، مواردی مانند: بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

(ث) نادرست است؛ ویژگی عمده حکومت در دوران پهلوی: جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

(ج) نادرست است؛ در دوران حکومت پهلوی، بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در این دوران ساخته شد. با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

(چ) صحیح است.

(اقتصاد، مقاومت، مقوم سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۱۱)

۸۲- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

بررسی عبارات صورت سؤال:

(الف) غلط است؛ اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است پیشرفته، مردمی و دانش‌بنیان که در برابر تهدیدات و تکان‌های داخلی و خارجی، آسیب‌ناپذیر است و با اتکای به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های داخلی و استفاده از فرصت‌های بیرونی، نیازها و مشکلات اقتصادی را رفع می‌کند و با تحریم‌ها و تهدیدات دشمنان، به زانو در نمی‌آید. وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان با نام استقلال اقتصادی شناخت. با این حال استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست و هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد. مهم آن است که این تعامل، مقتدرانه و از روی تدبیر باشد.

(ب) غلط است؛ اینکه کشورها در شرایط سخت پیش‌بینی نشده چه واکنشی نشان می‌دهند به قدرتمند بودن آن‌ها بستگی دارد. آیا ساختارهای اقتصادی یک کشور پر قدرت است؟ آیا شرکت‌های تولیدی در شرایط سخت می‌توانند، نیاز کشور را برآورده کنند؟ آیا اقتصاد کشور وابسته است یا مستقل؟

پاسخ به این پرسش‌ها و پرسش‌های مشابه، در روبرو شدن کشورها با شرایط سخت تحریم و تهاجم تعیین‌کننده است.

(ج) غلط است؛ اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند: ثبات اقتصادی، استحکام اقتصادی، تاب‌آوری اقتصاد و پایداری بر مقاوم‌سازی اقتصادی تأکید می‌کنند.

(د) صحیح است.

(ه) صحیح است.

(اقتصاد، مقوم سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۵)

۷۷- گزینه «۴»

(سبا معفرزاده صابری)

علامه سیدمحمدحسین طباطبایی فیلسوف بزرگ معاصر می‌گوید: صدرالمآلهین پایه بحث‌های علمی و فلسفی خود را روی پیوند میان عقل و کشف و شرع گذاشت. اگر چه ریشه این نظر در کلمات معلم ثانی، ابن‌سینا، شیخ اشراق و خواجه نصیر طوسی نیز به چشم می‌خورد، ولی این صدرالمآلهین است که توفیق کامل انجام این مقصد را پیدا کرد، پس نخستین فیلسوف ملاصدرا نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ابن‌سینا و فارابی نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشتند، اما آن را در فلسفه خود وارد نمی‌کردند. ابن‌سینا در یکی از کتاب‌های خود که به تبیین عرفان می‌پردازد، به‌طور دقیق معرفت شهودی را توضیح می‌دهد، اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال فلسفی سخن نمی‌گوید.

گزینه «۲»: سهروردی کوشید آنچه را که از طریق اشراق و به‌صورت الهامات شهودی به‌دست آورده بود تبیین استدلالی کند و در نهایت نظام فلسفی خود را بر پایه آن شهودها بنا نماید.

گزینه «۳»: چندی بعد ملاصدرای شیرازی، فیلسوف بزرگ قرن یازدهم هجری، راه شیخ اشراق را تکمیل کرد و توانست به‌نحو مطلوبی از معرفت شهودی در کنار معرفت عقلی بهره ببرد.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۷۸- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

بیکن از نخستین فیلسوفانی بود که بر اهمیت حس و تجربه اصرار می‌ورزید و به اصالت تجربه معتقد بود (رد گزینه‌های ۴ و ۱). به نظر بیکن فیلسوفان گذشته با دنباله‌روی از ارسطو، بیشتر بر استدلال عقلی تکیه کرده بودند و همین امر سبب شده بود که علوم تجربی در خرافات و تعصب‌های بیجا محصور بماند و پیشرفت نکند.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه ۶۴)

۷۹- گزینه «۲»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

تجربه نمی‌توانست درباره نیاز جهان به مبدأ و خدا و وجود عوالمی غیر از عالم طبیعت و اساس خوب و بدهای اخلاقی اظهار نظر کند؛ زیرا ابزار لازم برای چنین مسائلی را در اختیار ندارد.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۸۰- گزینه «۲»

(پرگل ریمی)

نقطه اشتراک نظریه نسبی‌گرایان و سوفسطائیان این است که درک و شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش معتبر است.

اما نقطه افتراق این دو نظریه در این است که سوفسطائیان معتقدند که حقیقت امری یکسان نیست و مطابق درک و شناخت ما انسان‌ها می‌تواند تغییر کند (اشیا هر طوری که در هر نوبت به نظر من می‌آیند در آن نوبت همان‌طور هستند ...). اما نسبی‌گرایان معتقدند که شناخت حقیقت امری یکسان نیست. (من در این وضعیت فکری می‌کنم این شیء این‌گونه است / نه اینکه حتماً این شیء در حقیقت آن‌گونه باشد).

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۰ و ۶۶)

$$= (250,000) + (600,000) = 850,000 \text{ تومان}$$

نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال پایه

$$= \frac{850,000 - 500,000}{500,000} \times 100 = 70 \text{ درصد}$$

ب) برای محاسبه میزان افزایش قیمت‌ها (تورم)، تولید اسمی در سال ۱۴۰۱ را به دست می‌آوریم و سپس آن را از تولید واقعی این سال کم می‌کنیم تا بفهمیم چه مقدار از افزایش تولید کل در سال ۱۴۰۱ ناشی از افزایش قیمت‌ها (پدیده تورم) است:

$$1401 \text{ اسمی تولید} = (1700 \times 220) + (5000 \times 150)$$

$$= 374,000 + 750,000 = 1,124,000 \text{ تومان}$$

$$1401 \text{ واقعی تولید} = (1000 \times 220) + (3000 \times 150)$$

$$= 220,000 + 450,000 = 670,000 \text{ تومان}$$

= میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش تورم در یک سال

تولید واقعی در همان سال - تولید اسمی در سال موردنظر

$$= 1,124,000 - 670,000 = 454,000 \text{ تومان}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

(نسرین پعفری)

۸۷- گزینه «۱»

سهام دهک سوم = ۱ - سهام دهک چهارم

$$\Rightarrow 6 - 1 = 5 \text{ (سهام دهک سوم) درصد}$$

سهام دهک دوم = ۱ - سهام دهک سوم

$$\Rightarrow 5 - 1 = 4 \text{ (سهام دهک دوم) درصد}$$

سهام دهک اول = ۱ - سهام دهک دوم

$$\Rightarrow 4 - 1 = 3 \text{ (سهام دهک اول) درصد}$$

یک معادله دوجمله‌ای درست می‌کنیم و از روش حذفی، دستگاه را حل می‌کنیم.

$$\begin{cases} 45 = \text{سهام دهک نهم} + \text{سهام دهک دهم} \\ 13 = \text{سهام دهک نهم} - \text{سهام دهک دهم} \end{cases}$$

$$\underline{\hspace{10em}}$$

$$2(45 + 13) = \text{سهام دهک دهم}$$

$$2x = 58 \Rightarrow x = \frac{58}{2} = 29 \text{ (درصد) سهام دهک دهم}$$

$$29 - 13 = 16 \text{ (درصد) سهام دهک نهم}$$

سهام دهک اول (۱۰ درصد پایین جامعه) از درآمد ملی:

$$\frac{3}{100} \times 50,000 = 1,500 \text{ میلیارد واحد پولی}$$

مجموع سهام دهک دهم و نهم (۲۰ درصد بالا و پردرآمد) (درصد

$$29 + 16 = 45) \text{ از درآمد ملی:}$$

$$\frac{45}{100} \times 50,000 = 22,500 \text{ میلیارد واحد پولی}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۸۳- گزینه «۲»

(نسرین پعفری)

الف) صرفه‌جویی در مصرف و تولید کالاها و خدمات رفاهی در حال حاضر و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها ← رشد اقتصادی در آینده (با انتقال PPF به راست و خارج)

ب) هدررفتن سوخت و آلودگی محیطزیست ← ناکارا شدن اقتصاد و انتقال از نقطه روی منحنی به نقطه‌ای زیر منحنی

پ) انتقال از نقطه C به نقطه B ← در نقطه ناکارای C، عوامل تولید بیکار و غیرفعال هستند ← با انتقال به نقطه B از عوامل بیکار فقط در تولید کالای X استفاده می‌شود.

انتقال از نقطه C به نقطه M ← از عوامل بیکار و غیرفعال در نقطه C نیمی در تولید کالای X و نیمی دیگر در تولید کالای Y استفاده می‌شود. (اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۸۴- گزینه «۲»

(کنکور ری ماه ۱۴۰۱)

یک منشأ رشد اقتصادی، افزایش در منابع (جمعیت، سرمایه‌های فیزیکی، سرمایه انسانی) است؛ برای مثال، اگر جمعیت در طول زمان رشد کند، به‌طور کلی عرضه نیروی کار هم افزایش می‌یابد.

سرمایه‌های فیزیکی کشور می‌تواند با سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها، ماشین‌آلات و مغازه‌ها افزایش یابد. سرمایه انسانی با آموزش افزایش می‌یابد. با منابع در دسترس بیشتر، یک کشور می‌تواند کالا و خدمات بیشتری تولید کند.

مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی:

- رشد اقتصادی

- شاخص‌های توسعه انسانی (نظیر بهداشت، سواد (میانگین سال‌های تحصیل و امید به زندگی))

- شاخص توزیع عادلانه درآمد

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۱۸)

۸۵- گزینه «۳»

(مهوری ضیائی)

ارزش حاصل از خرید و فروش کالاهای دست دوم از جمله گوشی موبایل در محاسبات تولید ناخالص داخلی لحاظ نمی‌شوند. این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده‌اند، به حساب آمده‌اند. بنابراین گوشی موبایل آنوسا زمانی که توسط خود او فروخته شد و نیز زمانی که دوستش پس از تعمیر آن را به فروش رساند، در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود. البته ۲ میلیون تومانی که صرف تعمیر نمایشگر گوشی موبایل شده از آنجایی که در ازای آن پول رد و بدل شده است، در محاسبات لحاظ می‌شود. لذا می‌توان گفت این تبادلات مالی در مجموع ۲ میلیون تومان تولید ناخالص داخلی کشور را افزایش داده است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۸۶- گزینه «۲»

(آفرین ساپری)

الف)

$$1400 \text{ اسمی تولید واقعی در سال} = (1,000 \times 200) + (3,000 \times 100)$$

$$= (200,000) + (300,000) = 500,000 \text{ تومان}$$

$$1402 \text{ واقعی تولید واقعی در سال} = (1,000 \times 250) + (3,000 \times 200)$$

ریاضی و آمار (۳)

کلناز بینقی)

۹۱- گزینه ۳

ابتدا به شرطی که در صورت سوال هست توجه می‌کنیم و «t» و «r» را در یک باکس جداگانه در نظر می‌گیریم. «t» و «r» در دو حالت در کنار هم قرار می‌گیرند، پس ۲! جایگشت دارند.

t, r compue

در نتیجه «جایگشت ۶ حرف و یک باکس»:

$$\Rightarrow 7! \times 2!$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

(ممبر بفرایی)

۹۲- گزینه ۳

فرض کنیم از شهر C به شهر D تعداد x راه وجود دارد، طبق اصل جمع و ضرب داریم:

$$\left. \begin{array}{l} A \xrightarrow{3} B \xrightarrow{2} D \\ A \xrightarrow{2} C \xrightarrow{x} D \\ A \xrightarrow{1} D \end{array} \right\} \Rightarrow 3 \times 2 + 2x + 1 = 15$$

$$\Rightarrow 2x = 15 - 7 \Rightarrow 2x = 8 \Rightarrow x = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

(ممبر بفرایی)

۹۳- گزینه ۳

$$\binom{n}{2} = 28 \Rightarrow \frac{n!}{(n-2)! \times 2!} = 28$$

$$\Rightarrow \frac{n(n-1)}{2} = 28 \Rightarrow n(n-1) = 56 = 8 \times 7$$

$$\Rightarrow n = 8$$

$$\Rightarrow \binom{8}{3} = \frac{8!}{5! \times 3!} = \frac{8 \times 7 \times 6}{3 \times 2 \times 1} = 56$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

(ممبر بفرایی)

۹۴- گزینه ۲

$$C(4, 2) = \frac{4!}{2! \times 2!} = \frac{4 \times 3}{2 \times 1} = 6$$

$$P(6, 2) = \frac{6!}{(6-2)!} = \frac{6 \times 5 \times 4!}{4!} = 30$$

$$0! = 1! = 1$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{6 + 30}{1 \times 1} = 36$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ تا ۱۱)

(سعید عزیزقانی)

۹۵- گزینه ۳

در هر گزینه اعضای مربوط به پیشامدی که تعداد عضو کمتری دارد را می‌نویسیم. اگر بین اعضای پیشامد نوشته شده و پیشامد دیگر عضو مشترکی پیدا نکردیم آن گزینه را انتخاب می‌کنیم یعنی گزینه‌ای درست است که در آن $A \cap B = \emptyset$ باشد.

گزینه «۱» اعضای پیشامد B را می‌نویسیم:

$$B = \{(1,1), (1,3), (1,5), (3,1), (3,3), (3,5), (5,1), (5,3), (5,5)\}$$

۸۸- گزینه ۱

(مهوری کارران)

الف) افزایش درآمد خریداران کالاها و محصولات تولیدشده ← رشد اقتصادی
افزایش میانگین سال‌های تحصیلی کارمندان شرکت‌ها ← پیشرفت اقتصادی
ب) مؤلفه‌هایی نظیر، میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیلی، سرانه درآمد ناخالص ملی و شاخص‌های نابرابری تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۶ و ۱۲۸)

۸۹- گزینه ۴

(سارا شریفی)

میلیون ریال $15,000 = 500 \times 30 =$ ارزش مواد غذایی

میلیون ریال $250,000 = 5,000 \times 50 =$ ارزش ماشین‌آلات

ریال $7,500,000,000 = 15,000 \times 500,000 =$ ارزش پوشاک

میلیون ریال $7,500 =$

ارزش پوشاک $\frac{2}{3} \times$ ارزش خدمات ارائه شده

میلیون ریال $5,000 = \frac{2}{3} \times 7,500 =$

$15,000 + 250,000 + 7,500 + 5,000 =$ تولید ناخالص داخلی

میلیون ریال $277,500 =$

ارزش ماشین‌آلات $\frac{1}{25} \times$ هزینه استهلاک

میلیون ریال $10,000 = \frac{1}{25} \times 250,000 =$

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص داخلی

میلیون ریال $267,500 = 277,500 - 10,000 =$ تولید خالص داخلی

تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص داخلی سرانه جمعیت کشور

ریال $5,550 = \frac{277,500}{50} =$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۹۰- گزینه ۲

(سارا شریفی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: «امید به زندگی در بدو تولد» در نروژ $82/3$ سال است.

گزینه «۳»: «رتبه (HDI)» در آلمان ۴ است.

گزینه «۴»: درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI) در ایرلند $55/660$ دلار

PPP است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۶)

تمام عضوهای پیشامد B در پیشامد A نیز وجود دارند، بنابراین:

$$A \cap B \neq \emptyset$$

گزینه «۲» اعضای پیشامد B را می‌نویسیم:

$$B = \{(5,6), (6,5), (6,6)\}$$

یکی از عضوهای پیشامد B یعنی (6,6) در پیشامد A نیز وجود دارد،

بنابراین: $A \cap B \neq \emptyset$

گزینه «۳» اعضای پیشامد A را می‌نویسیم:

$$A = \{(1,2), (2,1), (2,4), (4,2), (3,6), (6,3)\}$$

هیچکدام از اعضای پیشامد A در پیشامد B وجود ندارد، بنابراین:

$$A \cap B = \emptyset$$

گزینه «۴» اعضای پیشامد A را می‌نویسیم:

$$A = \{(3,3), (3,6), (6,3), (6,6)\}$$

دو عضو از پیشامد A یعنی (3,6) و (6,3) در پیشامد B نیز وجود

دارند، بنابراین: $A \cap B \neq \emptyset$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۹۶- گزینه «۴»

(فرشیر کریمی)

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

$$n(S) = 8!$$

از اصل متمم استفاده می‌کنیم، حالتی را فرض می‌کنیم که مهره‌های آبی کنار هم باشند.

$$3 = 4! \times 5!$$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{4! \times 5!}{8!} = \frac{1}{14}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{1}{14} = \frac{13}{14}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۲)

۹۷- گزینه «۲»

(مهمربراهیم توزنره پانی)

$$n(S) = \binom{12}{10} = \binom{12}{2} = \frac{12 \times 11}{2} = 66$$

$$n(A) = \binom{6}{5} \binom{6}{5} + \binom{6}{6} \binom{6}{4} = 6 \times 6 + 1 \times 15 = 36 + 15 = 51$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{51}{66} = \frac{17}{22}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۹۸- گزینه «۴»

(مهمر ممیری)

از روی شکل می‌فهمیم که پیشامد $A \cap B$ (یعنی A و B هر دو با هم)

اتفاق نیفتاده است، پس به عبارت دیگر پیشامد (حداکثر یکی از پیشامدهای

A یا B اتفاق بیفتد) را نشان می‌دهد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۹۹- گزینه «۳»

(ابوالفضل بویاری)

$$n(S) = 4 \times 4 \times 3 \times 2 = 96$$

پیشامد A = عدد انتخاب شده زوج و بزرگ‌تر از ۵۰۰۰ باشد:

$$\frac{4}{6} \times \frac{4}{5} \times \frac{3}{4} \times \frac{2}{3} = \frac{1}{3}$$

از آنجا که ارقام مجاز خانه‌های مشروطه اشتراک دارند و هیچ کدام زیرمجموعه دیگری نیست، دسته‌بندی می‌کنیم:

$$\frac{2}{6} \times \frac{3}{5} \times \frac{2}{4} \times \frac{3}{3} = \frac{1}{5}$$

الف) یکان ۰ یا ۲ یا ۴ باشد:

$$\frac{1}{6} \times \frac{3}{5} \times \frac{2}{4} \times \frac{1}{3} = \frac{1}{60}$$

ب) یکان ۶ باشد:

$$n(A) = 36 + 6 = 42 \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{42}{96} = \frac{7}{16}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۱۰۰- گزینه «۱»

(سامان اسپهرم)

$$P(B-A) = P(B) - P(A \cap B) \xrightarrow{P(B-A)=0/55}$$

$$0/55 = P(B) - P(A \cap B)$$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

$$0/68 = P(A) + 0/55 \Rightarrow P(A) = 0/13$$

$$P(A') = 1 - P(A) = 1 - 0/13 = 0/87$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۰۱- گزینه «۱»

(مهمر هسین یگانه)

نویسندگان این دوره مطالب خود را در روزنامه‌ها اغلب در قالب مقاله منتشر می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۰۲- گزینه «۳»

(شیوا نظری)

تشریح موارد نادرست:

ب: نشاط اصفهانی و صبای کاشانی هر دو در غزل و قصیده مهارت داشتند،

اما صبای کاشانی بود که در مثنوی هم دست داشت.

ج: «گنجینه نشاط» از نشاط اصفهانی ترکیبی از آثار منشور و منظوم اوست،

نه صرفاً آثار منظوم او.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۰۳- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا علویان)

وزن این بیت، «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» می‌باشد که جزء دسته‌بندی

اوزان ناهمساز می‌باشد.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (همسان)

گزینه «۲»: مفتعلن مفتعلن فاعلن (همسان)

گزینه «۴»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (همسان دوری)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۰۴- گزینه «۳»

(مؤتبی فرهادی)

وزن گزینه «۳»، «مفعول مفاعیلن مفاعیلن» یا «مستفعل فاعلات مستفعل» است.

تشریح سایر گزینه‌ها: آزمون وی آی پی

گزینه «۱»: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل)

گزینه «۲»: مفعول مفاعیلن فاعولن (مستفعل فاعلات مستف)

گزینه «۴»: مفعول مفاعیلن مفاعیل فاعولن (مستفعل مستفعل مستفعل مستف)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۰۵- گزینه «۳»

(مؤتبی فرهادی)

نشانه‌های هجایی این بیت را می‌توان به دو صورت جدا نمود: ۱- «مستفعل فاعلات مستفعل» ۲- «مفعول مفاعیلن مفاعیلن»

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

گزینه «۲»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۰۶- گزینه «۲»

(شیوا نظری)

بیت فاقد تلمیح است و «خضر» معنی سبزه و گیاهان دارد.

تشبیه: زاغ مانند نوحه‌گر است.

جناس: «در» و «بر» جناس ناقص اختلافی هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تلمیح به داستان حضرت عیسی و سوزن که گفته‌اند علت اینکه حضرت عیسی نتوانست از آسمان چهارم بالاتر برود وجود سوزنی در لباسش بود که نشانه‌ای از تعلق به دنیا محسوب می‌شد.

جناس: «مانع» و «فانع» / فاقد تشبیه

گزینه «۳»: تلمیح به آیه ۷۲ سوره احزاب (إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا): آن امانتی که به آسمان و زمین عرضه شد و ملائکه از قبول آن سر باز زدند و به تعبیر عارفان عشق است.

فاقد تشبیه و جناس

گزینه «۴»: بیت، فاقد تلمیح و تشبیه است.

جناس تام: چین اول (چین و چروک) و چین سوم (کشور چین)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۰۷- گزینه «۱»

(شیوا نظری)

بررسی آرایه هر بیت:

الف: «ای غم» تشخیص و استعاره مکنیه می‌باشد.

ب: واژه «نفخت» تلمیح دارد به آیه «و نفخت فیہ من روحی» و دمیده‌شدن روح الهی در آدم.

ج: مصراع دوم بیت، تضمین دارد و برگرفته از حدیث قدسی است که خداوند خطاب به نبی اکرم (ص) فرموده است که اگر تو نبودی، جهان را نمی‌آفریدم.

د: تناسب بین واژه‌های «مژگان»، «ابرو» و «تیر»، «کمان»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۰۸- گزینه «۲»

(یاسین مهریان)

تشبیه: منصورصفت / تلمیح: اشاره دارد به منصور حلاج و به دارکشیده‌شدن وی / جناس: «بر» و «زیر»: جناس ناهمسان افزایشی

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۰۹- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا امیری)

الف) استعاره: پیرهن گل (تشخیص) / تشبیهات: زلیخای صبا و یوسف گل (سعدی به زیبایی باد صبا را به زلیخایی تشبیه کرده که پیراهن گل را پاره می‌کند). / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به داستان مشهور یوسف و زلیخا

ب) استعاره: لب چشمه (تشخیص) / تشبیه مضمیر: ادعای همانندی لب‌های یار و چشمه حیات (معنای بیت: اگر خضر لب‌های تو را می‌دید، می‌گفت که این لب، لب چشمه حیات است. در ادبیات ما «لب» پدیده‌ای جان‌بخش و مروح است و از این‌رو آن را به آب و چشمه مانند می‌کنند). / تلمیح: یادآور حکایت خضر و آب حیات

ج) بیت فاقد تشبیه است. / استعاره: ساقی (در کنکورهای اخیر این واژه استعاره گرفته می‌شود. شاید استعاره از «واسطه فیض الهی») / تلمیح: اشاره به «آلت پرتگم ...»

د) بیت فاقد استعاره است. / تشبیه: شاید تشبیه دانستن رابطه بین واژه «رخ» و «نور» سخت‌گیرانه باشد، ولی واضحاً بین «زلف» و «شب» رابطه شباهت مشهود است. این تشبیه، از نوع مضمیر یا پنهان است و اغلب بین یک پدیده مربوط به معشوق و یک پدیده طبیعی اتفاق می‌افتد. مثل قد و سرو یا چشم و نرگس و یا ماه و چهره. / تلمیح: یادآور دیدار خداوند و موسی در کوه طور

ه) بیت فاقد تلمیح است. / تشبیه: خم‌خانه عشق (خم‌خانه: می‌کده) / تشخیص و استعاره: در و دیوار خراب (مست) هستند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۱۰- گزینه «۴»

(مهمدین رادراش‌فام)

مفهوم بیت گزینه «۴»: اعتراض عاشق به بی‌توجهی معشوق و طاقت‌نداشتن عاشق

مفهوم ابیات سایر گزینه‌ها: عاشق باید سختی‌های راه رسیدن به معشوق را تحمل کند (چه بخواهد، چه نخواهد).

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۰)

عربی، زبان قرآن (۳)

۱۱۱- گزینه «۳»

(امیرحسین پورقنبر)

«لا یحزنک»: نباید تو را اندوهگین کنند (رد سایر گزینه‌ها) / «آذین»: کسانی که (در این جا، با توجه به «یسارعون»، مفهوم جمع دارد). (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «یسارعون»: می‌شتابند (رد سایر گزینه‌ها) / «فی الکفر»: در بی‌دینی (رد گزینه‌های ۱ و ۴) (واژه «راه» اضافی است).

(ترجمه)

۱۱۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

«داؤک»: دارویت (رد گزینه ۳) / «فیک»: در خودت است (رد گزینه ۱) / «و ما تبصیر»: و تو نمی‌بینی / «و داؤک»: و بیماریت (رد گزینه ۳) / «مینک»: از خودت / «و لا تشعُر»: و احساس نمی‌کنی (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۱۱۳- گزینه «۱»

(پیروز ویاں-کنبد)

«إقصدوا فی أعمالکم»: در کارهایتان میانه‌روی کنید (رد سایر گزینه‌ها) / «اقتصدوا فی استهلاكکم»: در مصرفتان صرفه‌جویی کنید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «هذان العمالان»: این دو عمل، این کارها (رد گزینه ۳) / «من أفضل الأعمال القیمة للانسان»: از بهترین اعمال (کارهای) ارزشمند برای انسان هستند (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۱۴- گزینه «۲»

(سیدمحمدعلی مرتضوی)

«قد + فعل مضارع» به صورت «گاهی ... ، شاید ...» ترجمه می‌شود:
قد یُعَلِّمُ: گاهی یاد می‌دهد، شاید یاد بدهد

(ترجمه)

۱۱۵- گزینه «۳»

(روح‌الله گلشن)

«حاضر شدند»: (فعل ماضی) حضروا (رد گزینه ۴) / «اما»: لکن (رد گزینه ۴) / ضمیر «شان» در «معلمشان» تعریب نشده است. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «حاضر نشده است»: لم یحضر (باید معنای ماضی بدهد؛ رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۱۱۶- گزینه «۴»

(ممیرضا قاندر امینی- اصفهوان)

عبارت اول (هیچ چیزی بهتر از بخشش به وقت توانمندی نیست!)، انسان را به گذشت کردن دعوت می‌کند؛ اما عبارت دوم، انسان را از رحم کردن بر ستمگران باز می‌دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هر دو عبارت به آثار منفی و زیان‌بار خشم اشاره دارند.

گزینه «۲»: هر دو عبارت درباره نعمت ارزشمند سلامتی است.

گزینه «۳»: هر دو عبارت در مذمت دروغ‌گویی است.

(مفهو۳)

۱۱۷- گزینه «۴»

(پیروز ویاں-کنبد)

يَتَقَدَّمُ ← يَتَقَدَّمُ (باب تَفَعُّل: در ماضی و مضارع و امر، حرکت عین‌الفعل، فتحه است).

(ضبط حرکات)

۱۱۸- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیرووری)

هر گاه «لا» به معنای «هیچ ... نیست» باشد، «لا»ی نفی جنس نامیده می‌شود، که بر سر «اسم» وارد شده و آن را به‌طور کامل نفی می‌کند. توجه داشته باشید که اسم پس از «لا»، بدون «ال» و «تنوین» می‌آید و حرکت آن فتحه است ← «خیر»

(انواع جملات)

۱۱۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

صورت سؤال از ما عبارتی را می‌خواهد که در آن «تشبیه» به کار رفته است. در گزینه «۳»، «كأنَّ» از حروف مشبّهة بالفعل است که معنای «مثل این که، مانند، گویی» می‌دهد و برخی مواقع آرایه تشبیه ایجاد می‌نماید. ترجمه عبارت گزینه «۳»: «گویی قلب‌های همه دشمنانمان، قطعه‌هایی از آهن و مس است!»

(انواع جملات)

۱۲۰- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

«صدیق» خبر حرف مشبّه بالفعل «إنَّ»، «المُشفق» صفت «مُعَلِّم»، «الکبيرة» صفت «مدرسة» و «فی مدرستنا» نیز یک جار و مجرور است.

(انواع جملات)

فلسفه دوازدهم

۱۲۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای)

وجود و ماهیت دو امر متمایز نیستند و در خارج دو جنبه از یک واقعیتاند؛ مانند اینکه یک فرد هم فرزند کسی است و هم خودش مادر شخص دیگری است. مادربودن و فرزندبودن هرچند در مفهوم متفاوت و متمایز هستند، اما یک مصداق واحد دارند. تفاوت این دو صرفاً در ذهن و از جهت مفهوم است؛ اما نسبت میان وجود و ماهیت مانند رابطه جوهر خودکار و خودکار و رابطه برگ درختان و درخت، رابطه جزء و کل نیست و مانند رابطه یک شی با رنگ آن نیز نیست.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۴)

۱۲۲- گزینه «۴»

(سبا بعفرزاده صابری)

اینکه برای بررسی ماهیت یک شیء به سراغ وجود آن می‌رویم و وجودش را بررسی کنیم تا بتوانیم ماهیتش را مطالعه کنیم، نشان از عینیت وجود و ماهیت در جهان خارج است، یعنی در عالم واقع این دو جدا از یکدیگر نیستند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۲۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای)

توماس آکوئیناس فلسفه‌ای در اروپا پایه‌گذاری کرد که بیشتر متکی به دیدگاه‌های ابن‌سینا و تا حدودی ابن‌رشد بود.

سایر گزینه‌ها صحیح‌اند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۲۴- گزینه «۳»

(معمد رضایی‌بقا)

در رابطه امکانی، موضوع ممکن است محمول را بپذیرد یا نپذیرد. پس عقل از قبول خود آن و از قبول خلافش ابا ندارد. به عبارتی ضرورتی نسبت به پذیرش یا رد آن ندارد.

(فلسفه دوازدهم، همان مکانات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۲۵- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

قضیه «مثلث چهارضلعی موجود است». یک قضیه امتناعی می‌باشد چون «مثلث چهارضلعی» خود - متناقض است و از هستی‌یافتن در دنیای خارج امتناع دارد. اما «انسان ناطق است». یک قضیه وجوبی است و ناطق به صورت اولی ذاتی بر انسان حمل می‌شود. بنابراین صورت سؤال از ما می‌خواهد که بیان کنیم، قضیه «مثلث چهارضلعی موجود است». چه زمانی وجوبی خواهد شد.

می‌دانیم که اگر وجود جزء ماهیت باشد، در آن صورت حمل آن بر ماهیت به صورت اولی ذاتی و بنابراین وجوبی خواهد بود چون ماهیت و جزء مفهومی ماهیت به حمل اولی ذاتی بر خودش حمل می‌شود. بنابراین اگر وجود جزء ماهیت بود، «مثلث چهارضلعی موجود است» نیز یک قضیه وجوبی می‌شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وجود و ماهیت در خارج همواره عینیت دارند و نمی‌توان آن‌ها را در خارج از هم جدا کرد.

گزینه «۲»: اگر «مثلث چهارضلعی» متمنع‌بالذات نیز نبود، همچنان دلیل نداشت که قضیه «مثلث چهارضلعی موجود است» وجوبی باشد؛ بلکه می‌توانست امکانی باشد.

گزینه «۴»: حتی اگر برای «مثلث چهارضلعی»، علتی نیز یافت می‌شد این قضیه به صورت امکانی در می‌آمد چون همچنان حمل وجود بر آن مستلزم وجود علتش بود؛ و حال آن که مثلث چهارضلعی اساساً متمنع‌الوجود بالذات است و اصلاً امکان ندارد که علتی داشته باشد و هیچ علتی نمی‌تواند آن را به وجود آورد.

(فلسفه دوازدهم، ترکیبی هستی و پیستی، همان مکانات، صفحه‌های ۵، ۱۰ و ۱۱)

۱۲۶- گزینه «۳»

(امیر منصوری)

ممکن است در آینده علتی برای موجود شدن آن پدید آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ماهیت چنین چیزی ذاتاً امکانی است، نه امتناعی.

گزینه «۲»: ماهیتی که ممکن‌الوجود است، ذاتاً ممکن‌الوجود خواهد ماند، حتی اگر به واسطه علتی به وجود آید.

گزینه «۴»: ممکن است به واسطه علتی واجب‌الوجود بالغیر باشد.

(فلسفه دوازدهم، همان مکانات، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۲۷- گزینه «۱»

(پرگل رهیمی)

دلیل و نتیجه در ذهن دریافت می‌شوند و علت و معلول در واقعیت درک می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: هر انسانی از همان کودکی با پرسش‌گری خود از «چیستی» و «چرایی» اشیاء، نشان می‌دهد که این قاعده ذهنی را پذیرفته است.

گزینه «۳»: ساختار ذهن کودک و ساختار جهان به‌گونه‌ای است که او را به «چرا» گفتن می‌کشاند.

گزینه «۴»: کلمه «چرا» بازتابی از درک علیت در ذهن انسان‌هاست.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۲۸- گزینه «۲»

(مسین آفونری راهنمایی)

از میان فیلسوفان اروپایی، دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به‌طور فطری درک می‌کند، یعنی هر انسان، با درکی از رابطه علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و یا آموزش ندارد، زیرا پذیرش و قبول این رابطه، مقدمه و پایه هر تجربه و آموزشی است. البته یافتن مصداق‌های علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است، پس عبارت مطرح‌شده در گزینه «۲» برعکس بیان شده، اما سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات دکارت است.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۲۹- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

دقت کنید که تداعی علیت چیزی جز یک حالت روانی ناشی از توالی و پشت سرهم آمدن پدیده‌ها نیست. از این طریق است که ما پنداشته‌ایم یک رابطه ضروری میان علت و معلول موجود است پس تداعی علیت ناشی از توالی است نه خود علیت. سایر گزینه‌ها مطابق با نظر دیوید هیوم می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳۰- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سراوان)

تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس، توالی یا همزمانی پدیده‌ها را مشاهده می‌کند و رابطه ضروری میان علت و معلول را درمی‌یابد و از این طریق، رابطه علیت درک می‌کند و بنا می‌نهد. پس درک رابطه علیت به‌طور مستقیم از طریق حس نیست، ابتدا با حس به توالی پی‌می‌برد و سپس علیت را درک می‌کند. سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات فلاسفه است و صحیح می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

ریاضی و آمار (۱)

۱۳۱- گزینه «۴»

(امد رضا ذاکر زاده)

در این بررسی نمی‌توان از روش سرشماری استفاده کرده زیرا ممکن است تمام موتورهای الکتریکی در مقابل ولتاژهای مختلف بسوزند، بنابراین نمونه‌گیری و سپس مشاهدهٔ توان موتورهای الکتریکی نمونه را انجام می‌دهیم.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۲ تا ۸۴)

۱۳۲- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

وضعیت تأهل افراد، رنگ چشم و گروه خونی، کیفی اسمی است. رتبه شرکت‌کنندگان در آزمون سراسری از نوع کیفی ترتیبی است. مدت زمان مطالعه روزانه مقادیر عددی می‌گیرد و از طرفی اختلاف و نسبت بین مقادیر داده‌ها در این متغیر با معناست، پس از نوع کمی نسبتی است.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۴)

۱۳۳- گزینه «۳»

(سعید عزیزقانی)

پرسش‌نامه، مجموعه‌ای از پرسش‌های کتبی است که سوالات آن باید ساده و قابل فهم باشد و به ذهن پاسخگو جهت ندهد.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۶)

۱۳۴- گزینه «۴»

(ابوالفضل بهاری)

با توجه به صورت سؤال داریم:

$$\frac{2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4 + 10}{2x_1 - 3 + 3x_2 - 5 + 4x_3 + 7 + x_4 + 11} = \bar{x}$$

$$2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4 = 4\bar{x} - 10$$

میانگین داده‌های جدید را به صورت زیر به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} \bar{x}' &= \frac{4x_1 - 5 + 6x_2 + 9 + 8x_3 - 14 + 2x_4}{4} \\ &= \frac{2(2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4)}{4} \\ &= \frac{4x_1 + 6x_2 + 8x_3 + 2x_4 - 10}{4} = \frac{2(4\bar{x} - 10) - 10}{4} \\ &= \frac{8\bar{x} - 30}{4} = \frac{8\bar{x}}{4} - \frac{30}{4} = 2\bar{x} - 7.5 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۱۳۵- گزینه «۲»

(ممدابراهیم توزنده‌جانی)

اگر میانگین داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_2$ را $\bar{x}$ فرض کنیم، میانگین داده‌های $2 - 2, 3x_2 - 2, \dots, 3x_2 - 2$ برابر $3\bar{x} - 2$ می‌شود که طبق صورت سؤال $\frac{13}{4}$ است.

$$3\bar{x} - 2 = \frac{13}{4} \Rightarrow 3\bar{x} = \frac{21}{4} \Rightarrow \bar{x} = \frac{7}{4}$$

پس میانگین داده‌های $3 - 3, 4x_2 - 3, \dots, 4x_2 - 3$ برابر است با:

$$4\left(\frac{7}{4}\right) - 3 = 4$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۱۳۶- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

چهار عدد زوج متوالی را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:

$$x, x+2, x+4, x+6$$

$$\bar{x} = \frac{x+x+2+x+4+x+6}{4} = \frac{4x+12}{4} = \frac{4(x+3)}{4} = x+3$$

$$\begin{aligned} \sigma^2 &= \frac{(x-(x+3))^2 + (x+2-(x+3))^2 + (x+4-(x+3))^2 + (x+6-(x+3))^2}{4} \\ &= \frac{(-3)^2 + (-1)^2 + (1)^2 + (3)^2}{4} = \frac{20}{4} = 5 \end{aligned}$$

پنج عدد فرد متوالی را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:

$$x-4, x-2, x, x+2, x+4$$

$$\bar{x} = \frac{x-4+x-2+x+x+2+x+4}{5} = \frac{5x}{5} = x$$

$$\begin{aligned} \sigma^2 &= \frac{(x-4-x)^2 + (x-2-x)^2 + (x-x)^2 + (x+2-x)^2 + (x+4-x)^2}{5} \\ &= \frac{(-4)^2 + (-2)^2 + 0^2 + (2)^2 + (4)^2}{5} = \frac{40}{5} = 8 \end{aligned}$$

اختلاف واریانس‌ها برابر $8-5=3$ است.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

۱۳۷- گزینه «۳»

(ممد ممیری)

فرض کنید میانگین هر دو گروه برابر $\bar{x}$ باشد.

$$\sigma_1^2 = \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2}{15}$$

$$\Rightarrow 12 = \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2}{15}$$

$$\Rightarrow (x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2 = 12 \times 15 = 180$$

اگر ده داده آماری را با $x_{16}, \dots, x_{25}$ نشان دهیم آن گاه:

$$\begin{aligned} \sigma_y^2 &= \frac{(x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2}{10} \\ \Rightarrow \gamma/6 &= \frac{(x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2}{10} \\ \Rightarrow (x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2 &= \gamma/6 \times 10 = 76 \\ \Rightarrow \sigma^2 &= \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2 + (x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2}{25} \\ &= \frac{180 + 76}{25} = \frac{256}{25} = 10/24 \\ \sigma &= \sqrt{10/24} = 3/2 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

۱۳۸- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

ابتدا میانگین داده‌ها را پیدا می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{8+15+10+2+25+16+14+12+15}{9} = \frac{117}{9} = 13$$

باید به این نکته دقت داشته باشیم که میانگین اولیه در صورتی تغییر نمی‌کند که میانگین دو داده اضافه شده هم با میانگین اولیه برابر باشد، پس با توجه به گزینه‌ها، بنابراین با اضافه کردن داده‌های ۱۲ و ۱۴ میانگین تغییری نمی‌کند:

$$\frac{12+14}{2} = 13$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۱۳۹- گزینه «۴»

(مهمرب بفرایی)

می‌دانیم در جامعه آماری که داده‌ها پراکندگی با خم بهنجار دارند ۹۶ درصد داده‌ها در فاصله $(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma)$ قرار دارند. بنابراین:

$$22 + 2\sigma = 28 \Rightarrow 2\sigma = 6 \Rightarrow \sigma = 3$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = 3^2 = 9$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

۱۴۰- گزینه «۲»

(مهمرب بفرایی)

جنبه‌ای خاص از جامعه که برای کل داده‌ها محاسبه می‌شود را پارامتر می‌گویند و همواره ثابت است.

آماره جنبه خاصی از نمونه را بیان می‌کند و از نمونه‌ای به نمونه دیگر متغیر است.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

جامعه‌شناسی (۱)

۱۴۱- گزینه «۱»

(امیرمهرین کاروین)

اعضای جهان اجتماعی ابتدا با هویت انتسابی خود آشنا می‌شوند و به تدریج با فعالیتشان، موقعیت و هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۴)

۱۴۲- گزینه «۳»

(آزیتا بیدری)

صعودی بین نسلی ← فرزند کارمندی که مدیر کل می‌شود.

افقی درون نسلی ← دبیر جامعه‌شناسی یک مدرسه به دبیری جامعه‌شناسی مدرسه دیگری منصوب می‌شود.

درون نسلی نزولی ← فرماندار شهر قزوین به صورت یک کارمند عادی به کار ادامه می‌دهد.

بین نسلی افقی ← همه فرزندان یک نانوای به کار نانواپی مشغولند.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۲ و ۸۳)

۱۴۳- گزینه «۲»

(آزیتا بیدری)

با شناخت موقعیت اجتماعی فرد، اطلاعاتی درباره او به دست می‌آوریم.

در جوامع فئودالی غربی، طبقه‌ای از مردم عادی بودند که به علت فواید کارکردهایی که داشتند تحمل می‌شدند ← طبقه سوم

پذیرش معیار ارزیابی گروه‌های اجتماعی براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها منجر به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی شد.

انسداد اجتماعی بیشتر در جوامعی وجود دارد که جایگاه افراد براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۲ و ۸۴)

۱۴۴- گزینه «۳»

(کوثر شاه‌مسینی)

تشریح عبارات نادرست:

- در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

- عبارت سوم ارتباطی به جمله مطرح شده در صورت سؤال ندارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۱۴۵- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌مسینی)

تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاه، ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

غربی شدن سبک زندگی آسیایی‌ها، شیوه زندگی ناسازگار با ارزش‌های شرقی است و موجب نگرانی‌های اجتماعی می‌شود. این نوع تعارض در اثر علل بیرونی پدید می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۷)

۱۴۶- گزینه «۴»

تشریح گزینه نادرست:

(ریحانه امینی)

جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون اینکه به جهان اسلام بپیوندد، تحولات هویتی پیدا کرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۴۷- گزینه «۲»

تشریح موارد:

(ریحانه امینی)

- جهان اجتماعی هنگامی به داد و ستد و تعامل می‌پردازد که اعضای آن، به طور فعال و خلاق براساس نیازها، مشکلات و مسائل خود با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند.

- جهان اجتماعی خودباخته، به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد، بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود. از اینجا رانده و از آنجا مانده!

- به دلیل اهمیتی که اسلام برای عقل و عقلانیت قائل است، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آنها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آنها را نپذیرفت.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۴۸- گزینه «۳»

(امیرمهری افشار)

- انسان صرفاً موجودی مکان‌مند و زمان‌مند نیست، انسان بعد اجتماعی و فرهنگی دارد و باید جامعه و فرهنگ را به خوبی بشناسد.

- جشن هنر شیراز به ریاست فرح پهلوی برگزار می‌شد.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

۱۴۹- گزینه «۴»

(امیرمهری افشار)

اگر واقعیت‌ها و آرمان‌های یک جهان اجتماعی مطابق حق باشد، دارای هویت حقیقی است.

قرآن کریم فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند، «و لا تکنونوا کالذین نسوا الله فأنساهم أنفسهم: همچون کسانی نباشید که خداوند را فراموش کرده‌اند، سپس خداوند نیز آنها را از یاد خودشان برد.»

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه ۱۰۱)

۱۵۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- هویت فرهنگی جهان اجتماعی هنگامی محقق می‌شود که میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.

- هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آنها مهم باشد، دوام می‌آورد.

- هرگاه عقاید و ارزش‌ها، اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل درونی)، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

منطق

۱۵۱- گزینه «۲»

(سبا معفرزاده صابری)

در قضایای شرطی دو نسبت و حکم وجود دارد که یا بین آنها اتصال، ملازمه و پیوستگی وجود دارد که به این نوع شرطی متصل گفته می‌شود و یا بین این دو نسبت عناد، انفصال و ناسازگاری برقرار است که به آن شرطی منفصل گفته می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در قضایای شرطی دو نسبت داریم نه یک نسبت.

گزینه «۳»: در هر دو نوع از قضایای شرطی حکم مشروط برقرار است و این نقطه تشابه است نه ملاک تقسیم‌بندی.

گزینه «۴»: صدق یا کذب قضایا ارتباطی به انواع متصل و منفصل ندارد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۱۵۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در تمامی گزینه‌ها به جز گزینه «۴»، تالی پیش از مقدم در جمله ظاهر شده است. در گزینه «۴» مقدم پیش از تالی آمده است. (اگر عقل بدانند که دل در زندان زلف یار چه حال خوشی دارد (مقدم) (آنگاه) عاقلان از پی زنجیر ما دیوانه گردند (تالی))

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: (اگر) پیر مغان به تو گوید (فرمان دهد) (مقدم) (آنگاه) سجاده را می‌آلود کن (تالی).

گزینه «۲»: (اگر) کوه آهن نام افراسیاب را بشنود (مقدم) (آنگاه) از ترس آب می‌شود (تالی)

گزینه «۳»: مصراع دوم: (اگر) گوش شما چشم شود (مقدم) (آنگاه) حال من دیده می‌شود (تالی)

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۸۶)

۱۵۳- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

گزینه‌ای در کنار «علی تجدید می‌شود.» یک منفصله حقیقی خواهد ساخت که اگر صادق بود، «علی تجدید می‌شود.» حتماً کاذب باشد و نقیض آن صادق، و اگر کاذب بود، «علی تجدید می‌شود.» صادق باشد و نقیض آن کاذب. گزینه ۴ این چنین است؛ اگر نمره علی از ده کمتر نشود، او تجدید نمی‌شود (نقیض «علی تجدید می‌شود.») و نمره علی از ده کمتر شود، او تجدید می‌شود. بنابراین ترکیب این گزینه و قضیه صورت سؤال یک منفصله حقیقی خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: علی ممکن است خودِ نمرة ۱۰ را دریافت کند و همچنان تجدید نشود. بنابراین قضیه حاصل منفصله مانعةالجمع خواهد بود.

گزینه «۲»: علی اگر نمرة زیر ۱۰ بگیرد حتماً تجدید خواهد شد در نتیجه قضیه حاصل اصلاً منفصله نخواهد بود چون صدق هر کدام از طرفین مستلزم صدق دیگری خواهد بود.

گزینه «۳»: علی اگر در امتحان شرکت نکند حتماً تجدید می‌شود و بنابراین این قضیه نیز اصلاً منفصله نیست و صدق هر طرف، صدق طرف دیگر را نیز در پی دارد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۶ تا ۸۸)

۱۵۴- گزینه «۴»

(معمد رضایی بقا)

از آنجا که فردا ممکن است نه شنبه باشد و نه یکشنبه، اما نمی‌تواند هم شنبه باشد و هم یکشنبه، پس قضیه الف، قضیه‌ای منفصل و مانعةالجمع است.

همچنین از آنجا که گروه خونی یک شخص می‌تواند نه B+ باشد و نه B-، اما نمی‌تواند هم B+ باشد و هم B- پس قضیه ب نیز قضیه‌ای منفصل و مانعةالجمع است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۹)

۱۵۵- گزینه «۳»

(فرهار قاسمی نژاد)

در مصرع آخر «می‌گردد و نگردد» متناقض هستند پس شرطی منفصل حقیقی است.

دقت کنید که هر چند در دو مصراع اول قضیه شرطی متصل داریم اما دو طرف آن در تضاد نیستند.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۵۶- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

چون وضع مقدم و معتبر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رفع مقدم - نامعتبر

گزینه «۲»: رفع مقدم - نامعتبر

گزینه «۳»: وضع تالی - نامعتبر

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۵۷- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

در قیاس استثنایی اتصالی دو حالت وضع مقدم و رفع تالی معتبر هستند. در گزینه «۳» رفع تالی رخ داده است و به رفع مقدم رسیده است و این حالت معتبر می‌باشد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۵۸- گزینه «۲»

(فیروز نژاد نطف - تبریز)

در دو نوع از قضاها می‌توان از صدق یک طرف قضیه به کذب طرف دیگر دست یافت:

۱- منفصل حقیقی ۲- منفصل مانعةالجمع اما از آنجایی که صورت سؤال قید صرفاً را ذکر کرده است تنها حالت مانعةالجمع را در نظر می‌گیریم که در گزینه «۲» قضیه‌ای از این نوع بیان شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قضیه مانعةالرفع

گزینه‌های «۳» و «۴»: قضیه منفصل حقیقی

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۵)

۱۵۹- گزینه «۴»

(پرگل ریمی)

اگر عین تالی مقدمه اول را در مقدمه دوم و عین مقدم را در نتیجه بیاوریم، دچار مغالطه وضع تالی می‌شویم. در قیاس استثنایی از نوع متصل صرفاً دو حالت وضع مقدم و رفع تالی معتبر هستند و سایر حالات مغالطه محسوب می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اشتراک قضیه منفصل حقیقی و مانعةالرفع، عدم قابلیت جمع در کذب است.

گزینه «۲»: در قیاس استثنایی وضع مقدم، مقدمه اول قضیه شرطی متصل و مقدمه دوم، قضیه حملی است.

گزینه «۳»: رابطه بین قضیه منفصل مانعةالجمع و مانعةالرفع، تباین است، چرا که هیچ حالت مشترکی ندارند.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۶)

۱۶۰- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

قضیه مطرح شده در صورت سؤال، شرطی منفصل حقیقی می‌باشد. (رد سایر گزینه‌ها) لذا با این قضیه می‌توان قیاس استثنایی انحصالی حقیقی تشکیل داد که چهار حالت با نتیجه معتبر دارد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۹۲)

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۰ شهریور ماه ۱۴۰۲

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزنده‌جانی، گلناز بینقی، آروین حسینی، محمد حمیدی، احمدرضا ذاکرزاده، سعید عزیزخانی، فرشید کریمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، محمدمبین داداش‌فام، سید علیرضا علویان، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، شیوا نظری، هومن نمازی، محمدحسین یگانه
جامعه‌شناسی	امیرمهدی افشار، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، کوثر شاه‌حسینی، فاطمه صفری، امیرحسین کاروین
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد حبیبی، مهسا عفتی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، امیرحسین پورخنجر، محمد جهان‌بین، اسماعیل علیپور، حمیدرضا قائدامینی، مرتضی کاظم‌شیرودی، احسان کلاته‌عربی، روح‌الله گلشن، سیدمحمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی‌زاده، پیروز وجان
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، سبا جعفرزاده صابری، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌نقا، موسی سپاهی، فرهاد قاسمی‌نژاد، احمد منصوری، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	نسرین جعفری، آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، آروین حسینی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	فریبا رنوفی
جامعه‌شناسی	مائده مؤمنی	مائده مؤمنی	فاطمه صفری، کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
فلسفه و منطق	سبا جعفرزاده صابری	سبا جعفرزاده صابری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	محمد صمدی زاداسفنگره	زهره قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۲)

۱- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

ابتدا اعضای تابع g را به دست می آوریم. مؤلفه های اول مشترک دو تابع را پیدا می کنیم و سپس اعمال را بر روی y های آن ها انجام می دهیم:

$$g = \{(x, x^2) \mid x \in \mathbb{N}, x \leq 3\} \Rightarrow x \in \{1, 2, 3\}$$

$$g = \{(1, 1), (2, 4), (3, 9)\}$$

$$\Rightarrow D_g = D_g \cap D_f - \{x \mid f(x) = 0\} = \{1, 2, 3\}$$

$$\left(\frac{g}{f}\right)(1) = \frac{1}{2}$$

$$\left(\frac{g}{f}\right)(2) = \frac{4}{-1} = -4$$

$$\left(\frac{g}{f}\right)(3) = \frac{9}{2} = 4.5$$

$$\Rightarrow \frac{g}{f} \text{ تابع } = \left\{\frac{1}{2}, -4, 4.5\right\}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۴)

۲- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

هر عملی که روی تابع انجام می شود، دقیقاً روی مقدارهایشان انجام می دهیم.

$$f(x) = \sqrt{1-x^2} \Rightarrow f(0) = 1, f(1) = 0$$

$$g(x) = \sqrt{4-3x} \Rightarrow g(0) = 2, g(1) = 1$$

حالا مقدار خواسته شده را پیدا می کنیم.

$$\begin{aligned} & (g^2 + \sqrt{f})(0) + (\sqrt{f} + g^3)(1) \\ &= (g(0))^2 + \sqrt{f(0)} + \sqrt{f(1)} + (g(1))^3 \\ &= 2^2 + \sqrt{1} + \sqrt{0} + (1)^3 = 4 + 1 + 0 + 1 = 6 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۴)

۳- گزینه «۴»

(ابوالفضل بهاری)

$$f(x) = 3x^4 - 7x^2 + 5$$

$$g(x) = (x^2 - 2x)(x^2 + 2x) \Rightarrow g(x) = x^4 - 4x^2$$

$$\begin{aligned} 2g - f &\Rightarrow 2g(x) - f(x) = 2(x^4 - 4x^2) - (3x^4 - 7x^2 + 5) \\ &= 2x^4 - 8x^2 - 3x^4 + 7x^2 - 5 = -x^4 - x^2 - 5 = -5(x^2 + 1) \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۴)

۴- گزینه «۴»

(آروین حسینی)

نکته: $\text{تعداد بیکاران} \times 100 = \frac{\text{تعداد بیکاران}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ بیکاری}$

تعداد شاغلین + تعداد بیکاران = جمعیت فعال
با توجه به نکات فوق داریم:

$$\text{جمعیت فعال} = 2000 + 1200 = 3200$$

اگر برای این جامعه x شغل ایجاد شود جمعیت بیکار آن $1200 - x$ خواهد شد.

حال برای آنکه نرخ بیکاری ۱۳ درصد شود، داریم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{1200 - x}{3200} \times 100 = 13 \Rightarrow \frac{1200 - x}{32} = 13$$

$$\Rightarrow 1200 - x = 416 \Rightarrow x = 1200 - 416 = 784$$

پس ۷۸۴ شغل باید ایجاد شود تا نرخ بیکاری به ۱۳ درصد برسد.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه های ۶۰ و ۶۱)

۵- گزینه «۲»

(آروین حسینی)

ابتدا میانگین داده ها را بدست می آوریم:

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n} \Rightarrow \bar{x} = \frac{6}{4} = 1.5$$

حال داریم:

$$\frac{6}{4} = \frac{1 + 1 + 2 + 1 + 6 + 3 + 4 + 9 + 5 + 7 + 9 + 3 + 7 + 4a + 8}{10}$$

$$\frac{6}{4} = \frac{8 + 4a}{10} \Rightarrow 64 = 56 + 4a \Rightarrow 4a = 8 \Rightarrow a = 2$$

حال داده ها را از کوچک به بزرگ مرتب می کنیم، سپس میانه را بدست می آوریم:

$$2 / 1, 1, 2, 3, 4 / 9, 5 / 7, 6, 7, 8, 8 / 5, 8 / 8, 9 / 3$$

$$\text{میانه} = \frac{\text{داده ششم} + \text{داده پنجم}}{2} = \frac{6 + 7}{2} = 6.5$$

خط فقر برابر است با:

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانه}}{2} = \frac{6.5}{2} = 3.25 = 3 \frac{1}{4}$$

افرادی که ماهانه کمتر از $3 \frac{1}{4}$ میلیون تومان حقوق می گیرند، زیر خط فقر هستند که دو نفر را شامل می شود، در نتیجه:

$$\text{درصد افراد زیر خط فقر} = \frac{\text{تعداد افراد زیر خط فقر}}{\text{کل افراد}} \times 100 = \frac{2}{10} \times 100 = 20\%$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه های ۵۶، ۵۷ و ۶۱)

۶- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

شاخص بهای مرغ در سال پایه - شاخص بهای مرغ در سال مورد نظر = درصد تورم $\times 100$
 شاخص بهای مرغ در سال پایه

$$\frac{45}{100} = \frac{x-100}{100} \Rightarrow 45 = x-100 \Rightarrow x = 145$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۱)

۷- گزینه «۱»

(آروین حسینی)

در داده‌های اولیه میانگین $(\bar{x})$ و میانه (M) را به دست آورده تا خط فقر را به هر دو روش محاسبه کنیم:

$$\bar{x} = \frac{6/8 + 7/2 + 7/3 + 7/8 + 7/9 + 8/3 + 8/7 + 10}{8} = \frac{64}{8} = 8$$

$$\text{خط فقر} = \frac{8}{2} = 4$$

۸ داده داریم، بنابراین میانگین داده‌های چهارم و پنجم، میانه است.

$$M = \frac{7/8 + 7/9}{2} = 7/85$$

$$\text{خط فقر} = \frac{7/85}{2} = 3/925$$

برای برابر شدن خط فقر به هر دو روش باید مقدار میانه افزایش یابد، پس باید مقداری را به داده‌های شماره چهار و پنج اضافه کنیم. با توجه به گزینه‌ها مقدار باید به صورت مساوی به داده‌های چهارم و پنجم اضافه شود بنابراین مقدار x را به هر دو داده اضافه کرده و خط فقر را به هر دو روش محاسبه کرده و برابر قرار می‌دهیم:

$$6/8, 7/2, 7/3, 7/8 + x, 7/9 + x, 8/3, 8/7, 10$$

$$\bar{x} = \frac{6/8 + 7/2 + 7/3 + 7/8 + x + 7/9 + x + 8/3 + 8/7 + 10}{8}$$

$$= \frac{64 + 2x}{8} \Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{8 + 2x}{2} = \frac{32 + x}{8}$$

$$M = \frac{7/8 + x + 7/9 + x}{2} = \frac{15/7 + 2x}{2}$$

$$\text{خط فقر} = \frac{15/7 + 2x}{2} = \frac{15/7 + 2x}{4}$$

$$\Rightarrow \frac{15/7 + 2x}{4} = \frac{32 + x}{8} \Rightarrow 31/4 + 4x = 32 + x$$

$$\Rightarrow 3x = 0/6 \Rightarrow x = 0/2 = \text{میلیون تومان } 200$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۶۱)

۸- گزینه «۴»

(مهدی ابراهیم تونزده پانی)

$\times 100$ (قیمت جدید $\times 2$ مقدار کالا ۲) + (قیمت جدید $\times 1$ مقدار کالا ۱) = شاخص بهای دو کالا
 (قیمت اولیه $\times 2$ مقدار کالا ۲) + (قیمت اولیه $\times 1$ مقدار کالا ۱)

$$\frac{a \times 50000 + 20 \times 160000}{a \times 200000 + 20 \times 100000} \times 100 = 200$$

$$\Rightarrow \frac{10000(5a + 320)}{10000(2a + 200)} \times 100 = 200$$

$$\Rightarrow \frac{5a + 320}{2a + 200} = 2 \Rightarrow a = 80$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۱)

۹- گزینه «۳»

(مهدی حمیدی)

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \frac{2+3+3+5+6+11+12+18}{8} = \frac{60}{8}$$

$$\Rightarrow \bar{x} = 7/5 \text{ میلیون تومان}$$

$$\Rightarrow N = \frac{x}{y} = \frac{7/5}{2} = 3/75 \text{ میلیون تومان}$$

یافتن میانه: ۲, ۳, ۳, ۵, ۶, ۱۱, ۱۲, ۱۸

$$Q_2 = \frac{5+6}{2} = 5/5$$

$$M = \frac{\text{میانه}}{2} = \frac{5/5}{2} = 2/75 \text{ (میلیون تومان)}$$

پس مقدار N بزرگتر از مقدار M است. ($N > M$)

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۶۱)

۱۰- گزینه «۳»

(مهدی بصیرایی)

ابتدا تابع $f(x)$ را به صورت چند ضابطه‌ای می‌نویسیم:

$$f(x) = \begin{cases} -1 & , -1 \leq x < 0 \\ 0 & , 0 \leq x < 1 \\ 1 & , x = 1 \end{cases}$$

با توجه به نمودار تابع g ضابطه آن به صورت زیر است:

$$g(x) = \begin{cases} x & , -1 \leq x < 0 \\ -x & , 0 \leq x < 1 \\ -1 & , x = 1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow (f \times g)(x) = \begin{cases} -x & , -1 \leq x < 0 \\ 0 & , 0 \leq x < 1 \\ -1 & , x = 1 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۱- گزینه ۴»

(باسین مهربان)

«بیدل دهلوی» را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به‌کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.

«کلیم کاشانی» در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره سخن وی را برجسته ساخته است.

برخی از تکبیت‌های غزل «صائب تبریزی» شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۶۱)

۱۲- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «این دو جریان شعری در قرن دهم وجود داشت نه در قرن یازدهم.

گزینه ۲: «شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقشی به‌سزا داشتند و کم و بیش به زبان فارسی کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند.

گزینه ۴: «برخی از آن شعرا پس از کسب شهرت و ثروت به ایران بازگشتند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۱۳- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا علویان)

در این بیت، هیچ تشخیصی دیده نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «زار گریستن ابر

گزینه ۲: «سر و روی در نقاب کردن ماه و مهر (خورشید)

گزینه ۴: «مورد خطاب قرار گرفتن چرخ فلک (روزگار) تشخیص می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه ۷۴)

۱۴- گزینه ۲»

(شیوا نظری)

این بیت دارای ۵ استعاره می‌باشد: پای دل - پای دین - دست حسن - گوش مه - گوش خور (خورشید)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۳ استعاره دارد: گل‌های سرفکنده (شرمنده) - اندوه‌خوردن گل‌ها - سنبل استعاره از مو

گزینه ۲: «۲: «گریه ابر» دارای تشخیص و استعاره است و «اشک ندامت» اضافه اقترانی است.

گزینه ۴: «۲ استعاره دارد: «فرق آفتاب» - «روی روزگار» («پای همت» و «چشم نعمت» اضافه اقترانی هستند).

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۱۵- گزینه ۱»

(معمرازمین دارااش‌فام)

«گل» در این گزینه، استعاره مصرحه از «معشوق» می‌باشد.

«بلبلان» استعاره مصرحه از «عاشقان» می‌باشد.

تکنه: خطاب قرار دادن کلمه‌ای که خود استعاره مصرحه (از انسان) می‌باشد، تشخیص محسوب نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «در مصراع اول، تشخیص و استعاره مکنیه به‌کار رفته است. (ارغوان به سمن، جام عقیقی را می‌دهد.)

در مصراع دوم نیز، «چشم نرگس» اضافه استعاری و استعاره مکنیه است.

گزینه ۳: «در این گزینه، انسان‌انگاری باد صبا اتفاق افتاده است. «عارض نسرین» و «چشم نرگس» هر دو اضافه تشبیهی هستند.

گزینه ۴: «رنگ آشنایی» در مصراع اول، اضافه استعاری و استعاره مکنیه است.

«سهی قدان»، «سیه‌چشم» و «ماه‌سیما»، صفت جانشین اسم هستند و استعاره محسوب نمی‌شوند.

تکنه: «ماه‌سیما»، تشبیه درون‌واژه‌ای دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۶- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

سه استعاره (۱- «قدم‌های خیال»: اضافه استعاری و تشخیص، ۲- نسبت‌دادن دل به چشم تشخیص و استعاره ۳- «لؤلؤ لالا» استعاره مصرحه از اشک)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «چهار استعاره (۱- «حقه یاقوت» استعاره مصرحه از «دهان» ۲- «لؤلؤ» استعاره مصرحه از «دندان»، ۳- «گوهر» استعاره مصرحه از «سختن»، ۴- «ذَر» استعاره مصرحه از «اشک»)

گزینه ۲: «چهار استعاره (۱- «رشته» استعاره مصرحه از «زلف»، ۲- «قمر» استعاره مصرحه از «چهره یار»، ۳- «نقطه» استعاره مصرحه از «خال»، ۴- «شکر» استعاره مصرحه از «لب»)

گزینه ۴: «چهار استعاره (۱- «عقیق» استعاره مصرحه از «لب» ۲- «گوهر» استعاره مصرحه از «دندان» یا «سختان ارزشمند» ۳- «سیم مذاب» (نقره آب‌شده) استعاره مصرحه از «اشک»، ۴- «زر» استعاره مصرحه از چهره زرد)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۱۷- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا علویان)

علامت‌های هجایی صورت سؤال، برابر با «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است که وزن گزینه ۲ نیز با آن یکسان است.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینه ۳: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴: «فعولن فعولن فعولن فعولن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۶)

۱۸- گزینه ۲»

(هومن نمازی)

وزن این گزینه، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۹- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

مفهوم بیت صورت سؤال به این ترتیب است: روزگار مانند همسری بی‌وفا است که به شوهر خود نیز رحم نمی‌کند، پس بهتر است به آن دل نبست؛ اما موضوع بیت گزینه ۳، در مورد بی‌وفایی نیست؛ بلکه مقایسه‌ای است میان نیش و کنایه افراد پست و بی‌وفایی دنیا.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفعول، ترکیبی)

۲۰- گزینه ۴»

(هومن نمازی)

در گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» شاعران از اینکه دل جو و غم‌خواری نیست گله‌مند هستند («تفقد» به معنی «دل‌جویی» است).

در گزینه ۴، شاعر می‌گوید غم‌خوار هست و او (معشوق، منظور شاعر) تنها غم‌خوار است و دیگران ادعای پوچ می‌کنند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفعول، ترکیبی)

علوم و فنون ادبی (۱)

۲۱- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا علویان)

هر دو مورد این گزینه، از ویژگی‌های نثر این دوره هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مورد اول، ویژگی نثر و مورد دوم، ویژگی زبانی شعر سده پنجم و ششم است.

گزینه ۲: هر دو مورد، از ویژگی‌های فکری شعر سده پنجم و ششم هستند.

گزینه ۴: «مورد اول، ویژگی نثر دوره سامانی و دومی، ویژگی نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۱۸۵)

۲۲- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۲۳- گزینه ۱»

(یاسین مهریان)

در نیمه دوم قرن پنجم، نثر فارسی به دوره بلوغ خود می‌رسد. در قرن ششم و اوایل قرن هفتم، آن را در حال پختگی و کمال می‌بینیم. در این دوره، نثر ساده به کمال می‌رسد و نثر مصنوع هم رایج می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۴)

۲۴- گزینه ۴»

(یاسین مهریان)

واژگان «شریت» و «شراب» دارای اشتقاق هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه ۹۹)

۲۵- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

هر دو «زاد»، به معنی «توشه سفر» است و بیت فاقد جناس همسان است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «جناس همسان: «ضحاک» در مصراع اول: بسیار خندان، «ضحاک» در مصراع دوم: نام پادشاه افسانه‌ای ایران

گزینه ۲: «جناس همسان: «که» اول در مصراع دوم: چه کسی؟ (ضمیر پرششی)، «که» دوم در مصراع دوم: حرف ربط

گزینه ۴: «جناس همسان: «عود» در مصراع اول: چوب سوختنی خوشبو، «عود» در مصراع دوم: نوعی ابزار موسیقی

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع لفظی، صفحه ۹۷)

۲۶- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

تشبیه: شراب لعل فام (ادات تشبیه: فام) / جناس ناقص حرکتی: «گل» و «گل»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «بیت، فاقد تشبیه و جناس ناقص حرکتی است.

گزینه ۲: «بیت، فاقد تشبیه و جناس ناقص حرکتی است. کلمه «تنگ» جناس همسان دارد: تنگ (اول): کم‌فضا / تنگ (دوم): بار)

گزینه ۴: تشبیه: برهم‌زدن عالم چون ذره / بیت، فاقد جناس ناقص حرکتی است. (دو کلمه «عالم» واژه‌آرایی دارند).

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۲۷- گزینه ۴»

(شیوا نظری)

ابیات «الف و ج»، فاقد قافیۀ دوگانه هستند:

الف) «بشت» و «انگشت» قافیه هستند و «برداشت» ردیف است.

ج) «افسون‌فروش» و «رنگ‌پوش» قافیه هستند و «است» ردیف می‌باشد.

ب) قافیۀ اول: «دراز» و «راز» / قافیۀ دوم: «است» (فعل اسنادی) و «است» (وجود دارد)

د) قافیۀ اول: «خون» و «چون» / قافیۀ دوم: «آشنا» (شناکننده) و «آشنا» (مقابل بیگانه)

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۲۸- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا امیری)

در این گزینه، «نگنجد» و «نسنجد» واژگان قافیه هستند و «د» الحاقی است و حروف اصلی قافیه «نُج» و «نَج» هستند و چون تنها در یک مصوت کوتاه اختلاف دارند و حروف الحاقی نیز دارند، قافیه‌شان درست است و حرف روی «ج» است.

در سایر گزینه‌ها، حرف روی «د» است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه ۹۱)

۲۹- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا امیری)

بیت، ذوقافیتی است.

«نیست» در مصراع اول در معنای فعل اسنادی به‌کار رفته و «نیست» در مصراع دوم، به معنای «وجود ندارد» می‌باشد؛ «آگاه» و «اکراه» دیگر کلمات قافیه به‌شمار می‌روند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «بر» و «در» کلمات قافیه می‌باشند؛ «آ» ردیف بیت به‌شمار می‌رود.

گزینه ۳: «را» ردیف بیت می‌باشد.

گزینه ۴: «رَدیف = «نهاد» و «نهاد» (هر دو به معنای «قراردادن» می‌باشند).

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۲)

۳۰- گزینه ۳»

(معمد امین دانش‌فام)

مفهوم ابیات «الف و ج» دعوت به شادی و خوش‌باشی در جهان است و هر دو بیت با ارجاع به مرگ به بی‌ارزشی زندگی دنیا اشاره دارند و راه‌حل هر دو شاعر (خیام و حافظ) شادی و می‌نوشی است.

تشریح ابیات دیگر:

مفهوم بیت ب: عاشق در هر صورت خواهان معشوق است.

مفهوم بیت د: دوری و هجران عاشق از یار و اشتیاق او به وصال.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۰۱)

جامعه‌شناسی (۲)

۳۱- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

از نظر کنت جنگ در جامعه جدید غربی ریشه ندارد. ← امری عارضی و تحمیلی
 - بازار بخش وسیعی از اقتصاد کشورهای صنعتی را گرم می‌کند. ← تلاوم جنگ سرد
 - عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در قبال مقاومت‌های کشورهای غیر غربی توجیه می‌کند. ← نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۴ تا ۸۶)

۳۲- گزینه «۲»

(امیر حسین کاروین)

شمال و جنوب: تمرکز کشورهای ثروتمند در نیم‌کره شمالی و کشورهای فقیر در نیم‌کره جنوبی دنیا

استعمارگر و استعمارزده: توجه به بعد فرهنگی و خودباختگی برخی جوامع جهان اول و دوم: مراد از جهان اول، کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب؛ و جهان دوم، کشورهای واقع شده در کانون بلوک شرق هستند.

توسعه‌یافتگی: کشورهای صنعتی توسعه‌یافته و سایر کشورها عقب‌مانده هستند و باید با الگوگیری از جوامع صنعتی همان راهی را که آن‌ها رفته‌اند دنبال کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۳۳- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

نظریه پردازان غربی، پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جست‌وجو می‌کنند و جنگ را از کشورهای غربی (جنگ میان بلوک شرق و غرب) به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کرده‌اند که در دوران استعمار، تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند.

نظریه «جنگ تمدن‌ها» که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیر غربی را توجیه می‌کرد. هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند. از نظر او در این مرحله، دیگر دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها، بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت - ملت‌ها) به وقوع خواهد پیوست و در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۸۶)

۳۴- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیر غربی حل می‌کنند یعنی با ثروت به‌دست آمده از کشورهای پیرامونی رفاه کارگران و اقشار ضعیف جوامع خود را تأمین می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

۳۵- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

بحران هنگامی ایجاد می‌شود که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزند.

بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا هر دو، هویت اقتصادی دارند، ولی از جهاتی با یکدیگر متفاوت اند. چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است، ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

همچنین آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد. البته سرمایه‌داران با وجود آسیب‌هایی که می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند؛ به همین دلیل، بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۴)

۳۶- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح گزینه نادرست:

در نگاه دنیوی، تصرف در طبیعت تنها با فنون و روش‌های تجربی صورت می‌پذیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۹۵)

۳۷- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح عبارت نادرست:

به منظور چاره‌اندیشی برای آسیب‌های ناشی از بحران‌های زیست‌محیطی، همایش‌های بین‌المللی متعددی برگزار شده است که البته نتوانسته‌اند از شتاب بحران بکاهند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

۳۸- گزینه «۴»

(کوثر شاه‌مسینی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چالش فقر و غنا، چالشی همیشگی است، ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

گزینه «۲»: آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی، تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

گزینه «۳»: بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۳۹- گزینه «۱»

(کوثر شاه‌مسینی)

تشریح عبارات نادرست:

الف) کشورها در ایجاد بحران‌ها، سهم یکسانی ندارند، اما همه از پیامدهای نامطلوب آنها متأثر می‌شوند.

ب) بحران هنگامی ایجاد می‌شود که برخی تغییرات درونی و بیرونی، تعادل کل نظام را بر هم بزند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۹۱)

۴۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (در نیمه دوم قرن بیستم، با روشن شدن این که علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت).

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: نادرست (جامعه‌شناسان قرن نوزدهم، روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند). - درست

گزینه «۴»: نادرست (در فرهنگ قرون وسطی، شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد). - درست

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

روان‌شناسی

۴۱- گزینه «۴»

(همیدرضا توکلی)

در حل مسئله توانایی‌های ما محدود است و در واقع، محدودبودن توانایی‌ها و امکانات است که برای ما مسئله را به وجود می‌آورد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۱۶)

۴۲- گزینه «۱»

(مهمرب میبویی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مرحله بعد از مرحله سوم، بازبینی و اصلاح راه‌حل است.

گزینه «۳»: مرحله قبلی آن به کارگیری راه‌حل مناسب برای حل مسئله است.

گزینه «۴»: راه‌حل درست و منطقی مربوط به مرحله اول است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۴۳- گزینه «۳»

(مهمرب میبویی)

نیولوفر در پاسخ به یک مسئله فلسفی (حل مسئله کاملاً آگاهانه) که دبیرش طرح کرده بود، به مشکل برخورد کرد. مشکل او این بود که نمی‌توانست برای این مسئله هدف دقیقی تعریف کند (پس این مسئله خوب تعریف نشده است). او حل این مسئله را به پس از گردش عصرگاهی خود موقوف کرد (نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمان خاص، اثر نهفتگی است). وقتی مجدداً برای حل مسئله اقدام کرد، یک پاسخ اولیه به ذهنش خطور کرد. او می‌دانست که باید به دقت پاسخش را ارزیابی کند (مرحله سوم حل مسئله). در نهایت او در یک فرایند چهارمرحله‌ای پس از تعریف چند معیار پاسخ‌های به‌دست آمده خود را به معلم ارائه داد (اشاره به بارش مغزی که یک روش اکتشافی است).

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، ترکیبی)

۴۴- گزینه «۱»

(همیدرضا توکلی)

این سؤال اشاره دارد به مرحله دوم حل مسئله: به کارگیری راه حل مناسب.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: به مرحله اول اشاره دارد.

گزینه «۳»: به مرحله سوم اشاره دارد.

گزینه «۴»: به مرحله چهارم اشاره دارد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۴۵- گزینه «۲»

(مهروی باهری)

ناتوانی در حل مسئله موجب دو پیامد (۱) ناکامی و (۲) فشار روانی می‌شود. ناکامی حالت ناخوشایند عاطفی است که منجر به استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگرانه می‌شود. برعکس آگاهی از روش‌های حل مسئله موجب کاهش استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگرانه می‌شود. در صورتی که افراد از مهارت بیشتری در حل مسئله برخوردار باشند، احساس عاطفی بهتری نیز خواهند داشت.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه ۱۳۰)

۴۶- گزینه «۳»

(موسا عفتی)

- انتخاب بهترین بازیگر یک تصمیم گروهی است.

- انتخاب همسر آینده از تصمیمات مهم و پیچیده زندگی به‌شمار می‌رود.

- انتخاب فیلم دارای اولویت‌های زیادی است و بنابراین یک تصمیم معمولی پیچیده است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۸ تا ۱۴۰)

۴۷- گزینه «۳»

(همیدرضا توکلی)

تعارض که از نوع گرایش - اجتناب است.

اقدام مطمئن‌تر یعنی خطرآفرین و آسیب‌زا نباشد که مستلزم تصمیم‌گیری منطقی است.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۵۰ تا ۱۵۴)

۴۸- گزینه «۳»

(همیدرضا توکلی)

- حامد بر اساس احساس شادی زودگذر تصمیم به خرید گرفته است، پس سبک او، احساسی است.

- نسیم تصمیم‌گیری را پشت گوش انداخته است، پس سبک او، اجتنابی است.

- مژده به توانایی خود اطمینان ندارد و این مانع تصمیم‌گیری‌اش می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۷ تا ۱۴۹ و ۱۵۰)

۴۹- گزینه «۴»

(مهمرب میبویی)

قسمت «الف»: صرفاً گرفتن نظر دیگران باعث نمی‌شود سبک تصمیم‌گیری وابسته باشد. در سبک تصمیم‌گیری وابسته فرد خودش تفکر نمی‌کند و کورکورانه از دیگران تقلید می‌کند.

قسمت «ب»: وقت گذاشتن برای تصمیم‌گیری بهتر با وقت تلف کردن و دست دست کردن تفاوت دارد. در موقعیت «ب» زهرا وقتش را تلف نمی‌کند، بلکه وقت بیشتری برای شناخت علائقش در نظر می‌گیرد.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۴۷)

۵۰- گزینه «۴»

(مهروی باهری)

ملاک‌های تصمیم‌گیری سه دسته‌اند: (۱) زمانی که فرد بر اساس عدم اطمینان کافی و ریسک تصمیم‌گیری کند، مبنای تصمیم‌گیری او «خطر» است؛ مانند سارا که به خاطر احتمال ریزش اقدام به تهیه ارز نکرده است.

(۲) زمانی که فرد بر اساس سودمندی احتمالی اقدام به تصمیم‌گیری کند ملاک مبنای او «مزیت» است؛ به مانند سمیه که به سود خوب احتمالی اندیشیده است. (۳) و در نهایت زمانی که فردی به خاطر هزینه پیشین اقدام

به تصمیم‌گیری کند، ملاک او «هزینه» خواهد بود؛ برای مثال زمانی که فردی به خاطر زمانی که برای مطالعه درس ریاضی در طی سال گذاشته نمی‌تواند از سوالات درس ریاضی کنکور بگذرد و یا زمانی که سعید به سبب هزینه‌ای که برای ارزهای تهیه شده کرده تصمیم می‌گیرد که اقدام به فروش ارزها نکند.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۱ و ۱۴۲)

عربی زبان قرآن (۲)

۵۱- گزینه ۱»

(معمور باربرین)

«فی أحد الأيام»: در یکی از روزها (رد گزینه ۴) / «رأيت»: دیدم / «الرجل الذي»: مردی که / «كان يسبح»: (فعل ماضی استمراری) شنا می‌کرد (رد گزینه ۲) / «البحيرة»: دریاچه (رد گزینه ۳) / «كاد يغرق»: نزدیک بود (چیزی نمانده بود) غرق شود / «الرجل»: مرد (رد گزینه ۳) / «أخذ ينادي»: شروع به صدا زدن کرد، شروع کرد صدا بزند (رد گزینه ۴) / «أصحابه»: دوستانش / «لكن»: ولی / «لم يسرعوا»: نشافتند، شتاب نکردند / «لإنقاذ»: برای نجاتش

تکات مهم درسی:

فعل مضارعی که بعد از «أخذَ، بدأ» می‌آید، به صورت «شروع به + مصدر + کرد / شروع کرد + مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۵۲- گزینه ۳»

(معمد جهان‌بین - قائنات)

«أسرت»: (فعل ماضی مجهول) اسیر شد (رد گزینه ۱) / «بید المسلمین»: به دست مسلمانان (رد گزینه ۱) / «شاهدت»: دید (رد گزینه ۴) / «خصلاً»: ویژگی‌هایی (رد گزینه ۱) / «من النبي»: از پیامبر (رد گزینه ۱) / «تعجبها»: او را در شگفت می‌آورد، او خوشش می‌آمد (جمله وصفیه) (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «أسلمت»: اسلام آورد (رد گزینه ۲)

تکات مهم درسی:

فعل ماضی (شاهدت) + فعل مضارع (تعجب) ← فعل مضارع به صورت «ماضی استمراری» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۵۳- گزینه ۲»

(امسان کلاته عربی)

«كان يغرق»: غرق می‌شد، داشت غرق می‌شد (مقایسه کنید با: «كاد يغرق»: نزدیک بود غرق بشود) (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «بدأ ينادي رجلاً يستريح»: شروع کرد به صدا زدن مردی که استراحت می‌کرد / «في البحر»: در دریا (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «الشاطئ»: ساحل (رد گزینه ۱)

تکته: در الگوی «فعل ماضی + اسم نکره + فعل مضارع»، فعل مضارع (در اینجا: يستريح) معمولاً به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۵۴- گزینه ۳»

(اسماعیل علیپور)

از آن‌جا که حرکت حرف آخر فعل مضارع «يسخر» تغییر کرده و تبدیل به جزم (س) شده است، متوجه می‌شویم که حرف «لا» در این‌جا «لا نهی» است، پس ترجمه صحیح آن «نباید مسخره کند» می‌باشد.

تکات مهم درسی:

در ترجمه افعال نهی غایب و متکلم از کلمه «نباید» استفاده می‌کنیم.

(ترجمه)

۵۵- گزینه ۲»

(امیر حسین پورقنبر)

«فقير شد»: افتقر (رد گزینه ۱) / «خوار شد»: احتقر (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «نادان‌ها تباهش کردند»: أضاعه الجهال (رد سایر گزینه‌ها)

تکات مهم درسی:

۱- فعل «افتقر» چون لازم است، مجهول نمی‌شود.

۲- دقت کنید: «ضاع: تباه شد» / «أضاع: تباه کرد»

(ترجمه)

۵۶- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

معنای عبارت صورت سؤال: (راضی کردن مردم هدفی است که به دست نمی‌آید)؛ مفهوم عبارت این است که «به دنبال راضی کردن مردم نباید باشیم، زیرا امری غیرممکن است.» و این مفهوم به مفهوم گزینه ۱» نزدیک است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲»: درباره این است که آدم از خود راضی، عیب و نقصش از او پنهان است، یعنی عیب و نقص خود را نمی‌بیند.

گزینه ۳»: درباره رسیدن به مقام تسلیم و رضا از خداوند است که درجه عالی عرفان است و ربطی به مفهوم عبارت داده شده ندارد.

گزینه ۴»: ترجمه عبارت: (باید به آن‌چه مردم درباره ما می‌گویند، توجه کنیم)؛ مفهوم این عبارت ربطی به عبارت صورت سؤال ندارد.

(مفهومی)

۵۷- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

«سلام و صلح» مترادف هستند و با کلمه «الحرب» متضادند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها فقط مترادف داریم و متضادی یافت نمی‌شود:

گزینه ۱»: «الأهل و أسرة» به معنای «خانواده» مترادفند.

گزینه ۲»: «شدائد و صعوبات» به معنای «سختی‌ها» مترادفند.

گزینه ۴»: «تساعد و تنصر» به معنای «یاری می‌کند» مترادفند.

(واژگان)

۵۸- گزینه ۳»

(معمور باربرین)

صورت سؤال، جمله فعلیه‌ای را خواسته که اسم نکره را توصیف کرده باشد. (جمله وصفیه)؛ در گزینه ۳»، جمله فعلیه «قد حذف ...»، اسم نکره «تلمیذان» را توصیف کرده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: فعل «يتظاهر» اسم معرفه «العلب» را توضیح می‌دهد و نمی‌تواند جمله وصفیه باشد.

گزینه ۲»: چون قبل از فعل «يسحب» حرف «ف» آمده است، پس نمی‌تواند اسم نکره «إعصار» را توصیف کند.

گزینه ۴»: در این گزینه اسم نکره‌ای قبل از فعل «حاولوا» وجود ندارد که توصیف شود.

(قواعد اسم)

۵۹- گزینه ۱»

(اسماعیل علیپور)

حرف «ل» در گزینه ۱» قبل از فعل آمده است و به معنی «تا، برای اینکه» می‌باشد، اما در سایر گزینه‌ها قبل از یک اسم آمده است، پس حرف جرّ و به معنی «برای» است.

تکته: دقت کنید که «تفاخر» و «مشاهده» مصدر می‌باشند و مصدرها اسم هستند، نه فعل.

(قواعد فعل)

۶۰- گزینه «۲»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: فعلی را مشخص کن که در ترجمه، زمانش تغییر نمی‌کند؛ «ننتفع» در گزینه «۲» این چنین است. ترجمه عبارت: ما از دشمنی سود نمی‌بریم پس باید به همزیستی مسالمت‌آمیز اهتمام بورزیم!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وقتی فعل شرط و جواب شرط ماضی باشند، می‌توان آن‌ها را به صورت مضارع ترجمه نمود؛ ترجمه: هرکس گذشته را فراموش کند، یک بار دیگر آن را زندگی می‌نماید!

گزینه «۳»: «لم» قبل از فعل مضارع، معنای آن را به ماضی منفی تغییر می‌دهد؛ لم نستصغر: کوچک نشمرده‌ایم، کوچک نشمردیدم.

گزینه «۴»: «أن» قبل از فعل مضارع، معنای آن را به آینده منفی تغییر می‌دهد؛ لن نخرج: خارج نخواهیم شد.

(قواعد فعل)

عربی زبان قرآن (۱)

۶۱- گزینه «۴»

(عمیرضا قانراهمینی - اصفهان)

در ترجمه گزینه «۱»، «از چیزهایی» معادل عربی ندارد (رد گزینه ۱) / «الأحزاب»: گروه‌ها، دسته‌ها (رد گزینه ۳) / «زأی»: (فعل ماضی) دیدند (رد گزینه ۲)

نکات مهم درسی:

۱- در تست‌های ترجمه، به نوع و صیغه فعل بسیار دقت کنید.

۲- در تست‌های ترجمه، به مفرد و جمع بودن اسم‌ها بسیار دقت کنید.

(ترجمه)

۶۲- گزینه «۴»

(امسان کلاته عربی)

«كانت تُحفر»: (فعل مجهول) حفر (کننده) می‌شدند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / فعل «تُصَدَّر» نیز تحت تأثیر فعل «كانت» در ابتدای جمله، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «البلدان الصناعیة»: (موصوف و صفت) کشورهای صنعتی (رد گزینه ۱)

نکات مهم درسی:

۱) اگر بعد از فعل «كان»، فعل مضارع بیاید، آن فعل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

۲) ممکن است بعد از فعل «كان»، بیش از یک فعل مضارع بیاید؛ در آن صورت، اگر این افعال مضارع معطوف و تحت تأثیر «كان» باشند، همگی ماضی استمراری ترجمه می‌شوند، البته اگر جمله با نقطه به اتمام برسد، دیگر فعل مضارع را ماضی استمراری ترجمه نمی‌کنیم.

مثال: كان الطالبُ يذهبُ إلى المدرسة و يتكلمُ مع أصدقائه: دانش‌آموز به مدرسه می‌رفت و با دوستانش صحبت می‌کرد.

(ترجمه)

۶۳- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

به تفاوت مفرد و جمع این کلمه دقت کنید:

«الأنبوب: لوله»، «الأنابيب: لوله‌ها»

(ترجمه)

۶۴- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیروری)

«گردشگران»: السائحون (جمع مذکر سالم) و السیّاحُ (جمع مکسر) هر دو صحیح‌اند. توجه داشته باشید که این دو کلمه اگر فاعل و یا مبتدا باشند، باید مرفوع بیایند (رد گزینه ۳؛ زیرا «السائحین» منصوب به «ی» است.) / «کشورهای صنعتی»: البلدان الصناعیة، البلاد الصناعیة (رد گزینه ۴؛ زیرا «البلاد» مفرد است.) / «بدون تمدن و فرهنگ»: دون الحضارة و الثقافة (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

نکته: کلمه «الثقافة» به معنای (فرهنگ) و «الثقافیة» به معنای (فرهنگی) است.

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

معلم آن شمع‌ی است که می‌سوزد تا زندگی دیگران را روشن کند. معلم آن انسانی است که شبش را بیدار می‌ماند در راهی که دیگری سود ببرد، شاعر شوقی گفت: نزدیک بود که معلم پیامبری باشد!

اگر معلم نبود، قرآن خوانده نمی‌شد و مفاهیمش فهمیده نمی‌شد، و اگر او نبود، پزشکانی وجود نداشتند که معالجه کنند و مهندسانی (نبودند) که کارخانه‌ها و بیمارستان‌ها را بسازند. معلم همان اساسی است که امت‌ها و پیشرفتشان روی آن بنا می‌شوند. و اسلام جایگاه معلمین را بالا برده است آن‌جا که احادیث زیادی بر مقام معلم تأکید می‌کنند. و در حدیثی از پیامبر خدا آمده است که گفت: «همانا خدا و فرشتگانش حتی مورچه در سوراخش و حتی نهنگ در دریا بر آموزنده خیر به مردم، درود می‌فرستند.» بر ما واجب است که این موجود را مقدس بشماریم و او را گرامی بداریم و عالی‌ترین معانی احترام و تقدیر را به او پیشکش کنیم.

۶۵- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

در گزینه «۳» آمده است: «هرکس شبش را بیدار بماند، می‌تواند از علم معلم بهره ببرد!» که مطابق متن نامناسب است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: همانا اسلام معلمین را بزرگ داشته است!

گزینه «۲»: پیشرفت ملت نتیجه تلاش‌های معلمین است!

گزینه «۴»: بر هر یک از ما واجب است که معلمین خود را در زندگی گرامی بدارد!

(درک مطلب)

۶۶- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

عبارت گزینه «۳» صحیح است: اگر معلم نبود، دنیا پیشرفت علمی را محقق نمی‌کرد!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: پزشکانی که بیماران را معالجه می‌کنند، ارزش معلم را نمی‌شناسند! (نادرست)

گزینه «۲»: بر معلمین واجب است که بیمارستان‌هایی برای کشور بسازند! (نادرست)

گزینه «۴»: وظیفه ما، فقط مقدس شمردن معلمین است! (نادرست)

(درک مطلب)

۶۷- گزینه ۲»

(سید مہر علی مرتضوی)

نزدیک بود که معلّم پیامبری باشد، زیرا ...

گزینه ۲:» در زندگی خود به شغل پیامبران می‌پردازد!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:» در تعلیم، بیش از پیامبر می‌کوشد! (نامناسب)

گزینه ۳:» می‌تواند سخن خداوند عزیز و بلندمرتبه را بشنود! (نامناسب)

گزینه ۴:» می‌خواهد پیامبری شود! (نامناسب)

(درک مطلب)

۶۸- گزینه ۴»

(امسان کلاته عربی)

شکل صحیح کلمات این گزینه، «مَحَطَّات» و «تُحَدَّر» است.

دقت کنید «مَحَطَّات» اسم مکان است، «تُحَدَّر» نیز فعل مضارع از باب تفعیل است.

(ضبط حرکات)

۶۹- گزینه ۲»

(اسماعیل علیپور)

در گزینه ۲، کلمه «المؤمنون» مبتدا و معرب است و کلمه «من» خبر و مبنی می‌باشد.

تکته مهم درسی:

دقت کنید کلمات «من، ما، الّذی، الّتی، الّذین، الّلاتی» از اسامی موصول و مبنی هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:» «بیع» مبتدا، «غیر» خبر و هر دو معرب هستند.

گزینه ۲:» «طاق» مبتدا، «أحد» خبر و هر دو معرب هستند.

گزینه ۴:» «هذا» مبتدا و مبنی، اما «رجل» خبر و معرب است.

(انواع جملات)

۷۰- گزینه ۴»

(آبرین مصطفی زاده)

صورت سؤال، از ما عبارتی را خواسته است که فاعل نداشته باشد. در زبان عربی، فعل‌های مجهول به جای فاعل، نائب فاعل دارند. در گزینه «۴»، فعل «قد کتب» نوشته شده است «مجهول است» و «التمرین»، نائب فاعل آن و مرفوع است.

ترجمه عبارت: «در ابتدای جلسه، تمرین اول بر روی تخته نوشته شده است!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:» بعد از ظهور اسلام، واژگان عربی در زبان فارسی افزایش یافته است. («إزدادت»: فعل معلوم / «المفردات»: فاعل)

گزینه ۲:» ماهی‌ها در دریاها و رودها زندگی می‌کنند و انواع مختلفی دارند. («تعیش»: فعل معلوم / «الأسماك»: فاعل)

گزینه ۳:» معلّم بسیار تلاش می‌کند تا شما را در رسیدن به موفقیت یاری کند! («یُحاول، یُساعد»: فعل معلوم)

(انواع جملات)

فلسفه یازدهم

۷۱- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

گرچه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد، اما این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم و از اشیای طبیعی بهره می‌بریم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم. یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزهاست.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۷۲- گزینه ۲»

(فرهاد قاسمی نژاد)

شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیاء این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف بکند؛ مثلاً اگر در مقابل ما یک لیوان آب و یک ظرف غذا باشد، برای رفع تشنگی لیوان آب را برمی‌داریم و برای رفع گرسنگی به سراغ غذا می‌رویم. این عمل به ما می‌فهماند که ما در تشخیص لیوان آب و ظرف غذا اشتباه نکرده‌ایم، پس استفاده از اشیاء صرفاً به‌واسطه حواس نیست و با کمک عقل صورت می‌گیرد. هم‌چنین از آن‌جایی که با حواس خود به خطا بودن شناخت حسی پی‌می‌بریم همین مورد نشانه‌ای برای اعتبار حواس است.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۷۳- گزینه ۱»

(علیرضا نصیری)

دریچه ارتباطی ما با جهان، حواس پنجگانه می‌باشند. بنابراین این فرد ادعا کرده‌است که شناخت عقلی معتبر نیست و فقط شناخت حسی اعتبار دارد؛ در حالی که می‌دانیم حتی استدلال‌های شناخت تجربی نیز حاصل همکاری حس و عقل است و اگر خوب دقت کنیم در خواهیم یافت که همین جمله از راه عقل به دست آمده و حس اساساً نمی‌تواند چنین شناختی را برای انسان به‌دست بیاورد. از آنجایی که این جمله فرد، اساساً از حکم عقل ناشی شده و به واسطه آن بیان گشته‌است، پس او در این جمله بر «عقل» تکیه دارد هرچند که سعی می‌کند، عقل را نفی کند!

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

۷۴- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

رسیدن به معرفت شهودی به تدریج و گام به گام حاصل می‌شود و نیازمند سیر و سلوک و تهذیب نفس است و ناگهانی و دفعی نیست.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه ۵۴)

۷۵- گزینه ۳»

(امیر منصوری)

از نظر سوفسطائیان نمی‌توان گفت نظر اندیشمندان نادرست بوده است زیرا آنان حقیقت و شناخت را امری نسبی می‌دانستند، پس فقط تضاد و تناقض حرف‌های اندیشمندان درست است و نمی‌توان مطابق نظرات سوفسطائیان در مورد نادرستی سخن آنان اظهار نظر کرد.

سایر گزینه‌ها از جمله موارد و تبعات اندیشه سوفسطائیان است.

(فلسفه یازدهم، نگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه ۶۰)

۷۶- گزینه ۳»

(موسی سپاهی - سراوان)

ارسطو با تدوین منطق، گامی مهم در این زمینه برداشت و توانست قواعد استدلال و شیوه‌های مصون ماندن از خطا و مغالطه را آموزش دهد و مانع رشد سفسطه در جامعه شد.

(فلسفه یازدهم، نگاهی تاریخچه معرفت، صفحه ۶۰)

اقتصاد

(کتاب آبی پیمانهای)

۸۱- گزینه «۴»

بررسی عبارات صورت سؤال:

(الف) صحیح است.

(ب) صحیح است.

(پ) نادرست است؛ در دوره پایانی حکومت صفویه، دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند.

(ت) نادرست است؛ در دوران حکومت قاجار، مواردی مانند: بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

(ث) نادرست است؛ ویژگی عمده حکومت در دوران پهلوی: جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

(ج) نادرست است؛ در دوران حکومت پهلوی، بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در این دوران ساخته شد. با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

(چ) صحیح است.

(اقتصاد، مقاومت، مقاوم سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۱۱)

۸۲- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

بررسی عبارات صورت سؤال:

(الف) غلط است؛ اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است پیشرفته، مردمی و دانش‌بنیان که در برابر تهدیدات و تکان‌های داخلی و خارجی، آسیب‌ناپذیر است و با اتکای به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های داخلی و استفاده از فرصت‌های بیرونی، نیازها و مشکلات اقتصادی را رفع می‌کند و با تحریم‌ها و تهدیدات دشمنان، به زانو در نمی‌آید. وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان با نام استقلال اقتصادی شناخت. با این حال استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست و هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد. مهم آن است که این تعامل، مقتدرانه و از روی تدبیر باشد.

(ب) غلط است؛ اینکه کشورها در شرایط سخت پیش‌بینی نشده چه واکنشی نشان می‌دهند به قدرتمند بودن آن‌ها بستگی دارد. آیا ساختارهای اقتصادی یک کشور پر قدرت است؟ آیا شرکت‌های تولیدی در شرایط سخت می‌توانند، نیاز کشور را برآورده کنند؟ آیا اقتصاد کشور وابسته است یا مستقل؟

پاسخ به این پرسش‌ها و پرسش‌های مشابه، در روبه‌رو شدن کشورها با شرایط سخت تحریم و تهاجم تعیین‌کننده است.

(ج) غلط است؛ اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند: ثبات اقتصادی، استحکام اقتصادی، تاب‌آوری اقتصاد و پایداری بر مقاوم‌سازی اقتصادی تأکید می‌کنند.

(د) صحیح است.

(ه) صحیح است.

(اقتصاد، مقاومت، مقاوم سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۵)

۷۷- گزینه «۴»

(سبا معفرزاده صابری)

علامه سیدمحمدحسین طباطبایی فیلسوف بزرگ معاصر می‌گوید: صدرالمتألهین پایه بحث‌های علمی و فلسفی خود را روی پیوند میان عقل و کشف و شرع گذاشت. اگر چه ریشه این نظر در کلمات معلم ثانی، ابن‌سینا، شیخ اشراق و خواجه نصیر طوسی نیز به چشم می‌خورد، ولی این صدرالمتألهین است که توفیق کامل انجام این مقصد را پیدا کرد، پس نخستین فیلسوف ملاصدرا نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ابن‌سینا و فارابی نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشتند، اما آن را در فلسفه خود وارد نمی‌کردند. ابن‌سینا در یکی از کتاب‌های خود که به تبیین عرفان می‌پردازد، به‌طور دقیق معرفت شهودی را توضیح می‌دهد، اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال فلسفی سخن نمی‌گوید.

گزینه «۲»: سهروردی کوشید آنچه را که از طریق اشراق و به‌صورت الهامات شهودی به‌دست آورده بود تبیین استدلالی کند و در نهایت نظام فلسفی خود را بر پایه آن شهودها بنا نماید.

گزینه «۳»: چندی بعد ملاصدرای شیرازی، فیلسوف بزرگ قرن یازدهم هجری، راه شیخ اشراق را تکمیل کرد و توانست به‌نحو مطلوبی از معرفت شهودی در کنار معرفت عقلی بهره ببرد.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۷۸- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

بیکن از نخستین فیلسوفانی بود که بر اهمیت حس و تجربه اصرار می‌ورزید و به اصالت تجربه معتقد بود (رد گزینه‌های ۴ و ۱). به نظر بیکن فیلسوفان گذشته با دنباله‌روی از ارسطو، بیشتر بر استدلال عقلی تکیه کرده بودند و همین امر سبب شده بود که علوم تجربی در خرافات و تعصب‌های بیجا محصور بماند و پیشرفت نکند.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه ۶۴)

۷۹- گزینه «۲»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

تجربه نمی‌توانست درباره نیاز جهان به مبدأ و خدا و وجود عوالمی غیر از عالم طبیعت و اساس خوب و بدهای اخلاقی اظهار نظر کند؛ زیرا ابزار لازم برای چنین مسائلی را در اختیار ندارد.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۸۰- گزینه «۲»

(پرگل ریمی)

نقطه اشتراک نظریه نسبی‌گرایان و سوفسطائیان این است که درک و شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش معتبر است.

اما نقطه افتراق این دو نظریه در این است که سوفسطائیان معتقدند که حقیقت امری یکسان نیست و مطابق درک و شناخت ما انسان‌ها می‌تواند تغییر کند (اشیا هر طوری که در هر نوبت به نظر من می‌آیند در آن نوبت همان‌طور هستند ...). اما نسبی‌گرایان معتقدند که شناخت حقیقت امری یکسان نیست. (من در این وضعیت فکری می‌کنم این شیء این‌گونه است / نه اینکه حتماً این شیء در حقیقت آن‌گونه باشد).

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه‌های ۶۰ و ۶۶)

$$= (250,000) + (600,000) = 850,000 \text{ تومان}$$

نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال پایه

$$= \frac{850,000 - 500,000}{500,000} \times 100 = 70 \text{ درصد}$$

ب) برای محاسبه میزان افزایش قیمت‌ها (تورم)، تولید اسمی در سال ۱۴۰۱ را به دست می‌آوریم و سپس آن را از تولید واقعی این سال کم می‌کنیم تا بفهمیم چه مقدار از افزایش تولید کل در سال ۱۴۰۱ ناشی از افزایش قیمت‌ها (پدیده تورم) است:

$$1401 \text{ اسمی تولید} = (1700 \times 220) + (5000 \times 150)$$

$$= 374,000 + 750,000 = 1,124,000 \text{ تومان}$$

$$1401 \text{ واقعی تولید} = (1000 \times 220) + (3000 \times 150)$$

$$= 220,000 + 450,000 = 670,000 \text{ تومان}$$

= میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش تورم در یک سال

تولید واقعی در همان سال - تولید اسمی در سال موردنظر

$$= 1,124,000 - 670,000 = 454,000 \text{ تومان}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

۸۷- گزینه «۱»

(نسرین پعفری)

سهام دهک سوم = ۱ - سهام دهک چهارم

$$\Rightarrow 6 - 1 = 5 \text{ (سهام دهک سوم) درصد}$$

سهام دهک دوم = ۱ - سهام دهک سوم

$$\Rightarrow 5 - 1 = 4 \text{ (سهام دهک دوم) درصد}$$

سهام دهک اول = ۱ - سهام دهک دوم

$$\Rightarrow 4 - 1 = 3 \text{ (سهام دهک اول) درصد}$$

یک معادله دومجهولی درست می‌کنیم و از روش حذفی، دستگاه را حل می‌کنیم.

$$\begin{cases} 45 = \text{سهام دهک نهم} + \text{سهام دهک دهم} \\ 13 = \text{سهام دهک نهم} - \text{سهام دهک دهم} \end{cases}$$

$$\underline{\hspace{10em}}$$

$$2(45 + 13) = \text{سهام دهک دهم} \times 2$$

$$2x = 58 \Rightarrow x = \frac{58}{2} = 29 \text{ (درصد) سهام دهک دهم}$$

$$29 - 13 = 16 \text{ (درصد) سهام دهک نهم}$$

سهام دهک اول (۱۰ درصد پایین جامعه) از درآمد ملی:

$$\frac{3}{100} \times 50,000 = 1,500 \text{ میلیارد واحد پولی}$$

مجموع سهام دهک دهم و نهم (۲۰ درصد بالا و پردرآمد) (درصد

$$29 + 16 = 45) \text{ از درآمد ملی:}$$

$$\frac{45}{100} \times 50,000 = 22,500 \text{ میلیارد واحد پولی}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۸۳- گزینه «۲»

(نسرین پعفری)

الف) صرفه‌جویی در مصرف و تولید کالاها و خدمات رفاهی در حال حاضر و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها ← رشد اقتصادی در آینده (با انتقال PPF به راست و خارج)

ب) هدررفتن سوخت و آلودگی محیطزیست ← ناکارا شدن اقتصاد و انتقال از نقطه روی منحنی به نقطه‌ای زیر منحنی

پ) انتقال از نقطه C به نقطه B ← در نقطه ناکارای C، عوامل تولید بیکار و غیرفعال هستند ← با انتقال به نقطه B از عوامل بیکار فقط در تولید کالای X استفاده می‌شود.

انتقال از نقطه C به نقطه M ← از عوامل بیکار و غیرفعال در نقطه C نیمی در تولید کالای X و نیمی دیگر در تولید کالای Y استفاده می‌شود. (اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۸۴- گزینه «۲»

(کنکور ری ماه ۱۳۹۱)

یک منشأ رشد اقتصادی، افزایش در منابع (جمعیت، سرمایه‌های فیزیکی، سرمایه انسانی) است؛ برای مثال، اگر جمعیت در طول زمان رشد کند، به‌طور کلی عرضه نیروی کار هم افزایش می‌یابد.

سرمایه‌های فیزیکی کشور می‌تواند با سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها، ادارات، ماشین‌آلات و مغازه‌ها افزایش یابد. سرمایه انسانی با آموزش افزایش می‌یابد. با منابع در دسترس بیشتر، یک کشور می‌تواند کالا و خدمات بیشتری تولید کند.

مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی:

- رشد اقتصادی

- شاخص‌های توسعه انسانی (نظیر بهداشت، سواد (میانگین سال‌های تحصیل و امید به زندگی))

- شاخص توزیع عادلانه درآمد

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۱۸)

۸۵- گزینه «۳»

(مهوری ضیائی)

ارزش حاصل از خرید و فروش کالاهای دست دوم از جمله گوشی موبایل در محاسبات تولید ناخالص داخلی لحاظ نمی‌شوند. این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده‌اند، به حساب آمده‌اند. بنابراین گوشی موبایل آنوسا زمانی که توسط خود او فروخته شد و نیز زمانی که دوستش پس از تعمیر آن را به فروش رساند، در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود. البته ۲ میلیون تومانی که صرف تعمیر نمایشگر گوشی موبایل شده از آنجایی که در ازای آن پول رد و بدل شده است، در محاسبات لحاظ می‌شود. لذا می‌توان گفت این تبادلات مالی در مجموع ۲ میلیون تومان تولید ناخالص داخلی کشور را افزایش داده است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۸۶- گزینه «۲»

(آفرین ساپری)

الف)

$$1400 \text{ واقعی تولید} = (1,000 \times 200) + (3,000 \times 100)$$

$$= (200,000) + (300,000) = 500,000 \text{ تومان}$$

$$1402 \text{ واقعی تولید} = (1,000 \times 250) + (3,000 \times 200)$$

ریاضی و آمار (۳)

کلناز بینقی)

۹۱- گزینه ۳»

ابتدا به شرطی که در صورت سوال هست توجه می‌کنیم و «t» و «r» را در یک باکس جداگانه در نظر می‌گیریم. «t» و «r» در دو حالت در کنار هم قرار می‌گیرند، پس ۲! جایگشت دارند.

t, r compue

در نتیجه «جایگشت ۶ حرف و یک باکس»:

$$\Rightarrow 7! \times 2!$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

(مهمم بصیرایی)

۹۲- گزینه ۳»

فرض کنیم از شهر C به شهر D تعداد x راه وجود دارد، طبق اصل جمع و ضرب داریم:

$$\left. \begin{array}{l} A \xrightarrow{3} B \xrightarrow{2} D \\ A \xrightarrow{2} C \xrightarrow{x} D \\ A \xrightarrow{1} D \end{array} \right\} \Rightarrow 3 \times 2 + 2x + 1 = 15$$

$$\Rightarrow 2x = 15 - 7 \Rightarrow 2x = 8 \Rightarrow x = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

(مهمم بصیرایی)

۹۳- گزینه ۳»

$$\binom{n}{2} = 28 \Rightarrow \frac{n!}{(n-2)! \times 2!} = 28$$

$$\Rightarrow \frac{n(n-1)}{2} = 28 \Rightarrow n(n-1) = 56 = 8 \times 7$$

$$\Rightarrow n = 8$$

$$\Rightarrow \binom{8}{3} = \frac{8!}{5! \times 3!} = \frac{8 \times 7 \times 6}{3 \times 2 \times 1} = 56$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

(مهمم بصیرایی)

۹۴- گزینه ۲»

$$C(4, 2) = \frac{4!}{2! \times 2!} = \frac{4 \times 3}{2 \times 1} = 6$$

$$P(6, 2) = \frac{6!}{(6-2)!} = \frac{6 \times 5 \times 4!}{4!} = 30$$

$$0! = 1! = 1$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{6 + 30}{1 \times 1} = 36$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ تا ۱۱)

(سعید عزیزقانی)

۹۵- گزینه ۳»

در هر گزینه اعضای مربوط به پیشامدی که تعداد عضو کمتری دارد را می‌نویسیم. اگر بین اعضای پیشامد نوشته شده و پیشامد دیگر عضو مشترکی پیدا نکردیم آن گزینه را انتخاب می‌کنیم یعنی گزینه‌ای درست است که در آن $A \cap B = \emptyset$ باشد.

گزینه ۱» اعضای پیشامد B را می‌نویسیم:

$$B = \{(1,1), (1,3), (1,5), (3,1), (3,3), (3,5), (5,1), (5,3), (5,5)\}$$

۸۸- گزینه ۱»

(مهوری کارران)

الف) افزایش درآمد خریداران کالاها و محصولات تولیدشده ← رشد اقتصادی
افزایش میانگین سال‌های تحصیلی کارمندان شرکت‌ها ← پیشرفت اقتصادی
ب) مؤلفه‌هایی نظیر، میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیلی، سرانه درآمد ناخالص ملی و شاخص‌های نابرابری تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۶ و ۱۲۸)

۸۹- گزینه ۴»

(سارا شریفی)

میلیون ریال $15,000 = 500 \times 30 =$ ارزش مواد غذایی

میلیون ریال $250,000 = 5,000 \times 50 =$ ارزش ماشین‌آلات

ریال $7,500,000,000 = 15,000 \times 500,000 =$ ارزش پوشاک

میلیون ریال $7,500 =$

ارزش پوشاک $\frac{2}{3} \times$ ارزش خدمات ارائه شده

میلیون ریال $5,000 = \frac{2}{3} \times 7,500 =$

$15,000 + 250,000 + 7,500 + 5,000 =$ تولید ناخالص داخلی

میلیون ریال $277,500 =$

ارزش ماشین‌آلات $\frac{1}{25} \times$ هزینه استهلاک

میلیون ریال $10,000 = \frac{1}{25} \times 250,000 =$

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص داخلی

میلیون ریال $267,500 = 277,500 - 10,000 =$ تولید خالص داخلی

تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص داخلی سرانه جمعیت کشور

ریال $5,550 = \frac{277,500}{50} =$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۹۰- گزینه ۲»

(سارا شریفی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱» «امید به زندگی در بدو تولد» در نروژ $82/3$ سال است.

گزینه ۳» «رتبه (HDI)» در آلمان ۴ است.

گزینه ۴» درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI) در ایرلند $55/660$ دلار

PPP است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۶)

تمام عضوهای پیشامد B در پیشامد A نیز وجود دارند، بنابراین:

$$A \cap B \neq \emptyset$$

گزینه «۲» اعضای پیشامد B را می‌نویسیم:

$$B = \{(5,6), (6,5), (6,6)\}$$

یکی از عضوهای پیشامد B یعنی (6,6) در پیشامد A نیز وجود دارد،

بنابراین: $A \cap B \neq \emptyset$

گزینه «۳» اعضای پیشامد A را می‌نویسیم:

$$A = \{(1,2), (2,1), (2,4), (4,2), (3,6), (6,3)\}$$

هیچکدام از اعضای پیشامد A در پیشامد B وجود ندارد، بنابراین:

$$A \cap B = \emptyset$$

گزینه «۴» اعضای پیشامد A را می‌نویسیم:

$$A = \{(3,3), (3,6), (6,3), (6,6)\}$$

دو عضو از پیشامد A یعنی (3,6) و (6,3) در پیشامد B نیز وجود

دارند، بنابراین: $A \cap B \neq \emptyset$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۹۶- گزینه «۴»

(فرشید کریمی)

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

$$n(S) = 8!$$

از اصل متمم استفاده می‌کنیم، حالتی را فرض می‌کنیم که مهره‌های آبی کنار هم باشند.

$$3 = 4! \times 5!$$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{4! \times 5!}{8!} = \frac{1}{14}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{1}{14} = \frac{13}{14}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۲)

۹۷- گزینه «۲»

(مهمربراهیم توزنده پانی)

$$n(S) = \binom{12}{10} = \binom{12}{2} = \frac{12 \times 11}{2} = 66$$

$$n(A) = \binom{6}{5} \binom{6}{5} + \binom{6}{6} \binom{6}{4} = 6 \times 6 + 1 \times 15 = 36 + 15 = 51$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{51}{66} = \frac{17}{22}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۹۸- گزینه «۴»

(مهمرمیر)

از روی شکل می‌فهمیم که پیشامد $A \cap B$ (یعنی A و B هر دو با هم) اتفاق نیفتاده است، پس به عبارت دیگر پیشامد (حداکثر یکی از پیشامدهای A یا B اتفاق بیفتد) را نشان می‌دهد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۹۹- گزینه «۳»

(ابوالفضل بویاری)

$$n(S) = 4 \times 4 \times 3 \times 2 = 96$$

پیشامد A = عدد انتخاب شده زوج و بزرگ‌تر از ۵۰۰۰ باشد:

$$\frac{4}{6} \times \frac{3}{5} \times \frac{2}{4} = \frac{2}{15}$$

از آنجا که ارقام مجاز خانه‌های مشروطه اشتراک دارند و هیچ کدام زیرمجموعه دیگری نیست، دسته‌بندی می‌کنیم:

$$\frac{2}{6} \times \frac{3}{5} \times \frac{2}{4} \times \frac{3}{3} = \frac{1}{15}$$

الف) یکان ۰ یا ۲ یا ۴ باشد:

$$\frac{1}{6} \times \frac{3}{5} \times \frac{2}{4} \times \frac{1}{3} = \frac{1}{60}$$

ب) یکان ۶ باشد:

$$n(A) = 36 + 6 = 42 \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{42}{96} = \frac{7}{16}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۱۰۰- گزینه «۱»

(سامان اسپهرم)

$$P(B - A) = P(B) - P(A \cap B) \xrightarrow{P(B-A)=0/55}$$

$$0/55 = P(B) - P(A \cap B)$$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

$$0/68 = P(A) + 0/55 \Rightarrow P(A) = 0/13$$

$$P(A') = 1 - P(A) = 1 - 0/13 = 0/87$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۰۱- گزینه «۱»

(مهمرفسین یگانه)

نویسندگان این دوره مطالب خود را در روزنامه‌ها اغلب در قالب مقاله منتشر می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۰۲- گزینه «۳»

(شیوا نظری)

تشریح موارد نادرست:

ب: نشاط اصفهانی و صبای کاشانی هر دو در غزل و قصیده مهارت داشتند، اما صبای کاشانی بود که در مثنوی هم دست داشت.

ج: «گنجینه نشاط» از نشاط اصفهانی ترکیبی از آثار منشور و منظوم اوست، نه صرفاً آثار منظوم او.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۰۳- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا علویان)

وزن این بیت، «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» می‌باشد که جزء دسته‌بندی اوزان ناهمساز می‌باشد.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (همسان)

گزینه «۲»: مفتعلن مفتعلن فاعلن (همسان)

گزینه «۴»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (همسان دوری)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۰۴- گزینه «۳»

(مؤتبی فرهادی)

وزن گزینه «۳»، «مفعول مفاعلهن مفاعلهن» یا «مستفعل فاعلات مستفعل» است.

تشریح سایر گزینه‌ها: آزمون وی آی پی

گزینه «۱»: مفعول فاعلات مفاعلهن فاعلن (مستفعلن مفاعلهن مستفعلن فعل)

گزینه «۲»: مفعول مفاعلهن فاعلن (مستفعل فاعلات مستف)

گزینه «۴»: مفعول مفاعلهن مفاعلهن فاعلن (مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۰۵- گزینه «۳»

(مؤتبی فرهادی)

نشانه‌های هجایی این بیت را می‌توان به دو صورت جدا نمود: ۱- «مستفعل فاعلات مستفعل» ۲- «مفعول مفاعلهن مفاعلهن»

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن

گزینه «۲»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۰۶- گزینه «۲»

(شیوا نظری)

بیت فاقد تلمیح است و «خضر» معنی سبزه و گیاهان دارد.

تشبیه: زاغ مانند نوحه‌گر است.

جناس: «در» و «بر» جناس ناقص اختلافی هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تلمیح به داستان حضرت عیسی و سوزن که گفته‌اند علت اینکه حضرت عیسی نتوانست از آسمان چهارم بالاتر برود وجود سوزنی در لباسش بود که نشانه‌ای از تعلق به دنیا محسوب می‌شد.

جناس: «مانع» و «فانع» / فاقد تشبیه

گزینه «۳»: تلمیح به آیه ۷۲ سوره احزاب (إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا): آن امانتی که به آسمان و زمین عرضه شد و ملائکه از قبول آن سر باز زدند و به تعبیر عارفان عشق است.

فاقد تشبیه و جناس

گزینه «۴»: بیت، فاقد تلمیح و تشبیه است.

جناس تام: چین اول (چین و چروک) و چین سوم (کشور چین)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۰۷- گزینه «۱»

(شیوا نظری)

بررسی آرایه هر بیت:

الف: «ای غم» تشخیص و استعاره مکنیه می‌باشد.

ب: واژه «نفخت» تلمیح دارد به آیه «و نفخت فيه من روحي» و دمیده‌شدن روح الهی در آدم.

ج: مصراع دوم بیت، تضمین دارد و برگرفته از حدیث قدسی است که خداوند خطاب به نبی اکرم (ص) فرموده است که اگر تو نبودی، جهان را نمی‌آفریدم.

د: تناسب بین واژه‌های «مژگان»، «ابرو» و «تیر»، «کمان»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۰۸- گزینه «۲»

(یاسین مهریان)

تشبیه: منصورصفت / تلمیح: اشاره دارد به منصور حلاج و به دارکشیده‌شدن وی / جناس: «بر» و «زیر»: جناس ناهمسان افزایشی

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۰۹- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا امیری)

الف) استعاره: پیرهن گل (تشخیص) / تشبیهات: زلیخای صبا و یوسف گل (سعدی به زیبایی باد صبا را به زلیخایی تشبیه کرده که پیراهن گل را پاره می‌کند). / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به داستان مشهور یوسف و زلیخا

ب) استعاره: لب چشمه (تشخیص) / تشبیه مضمیر: ادعای همانندی لب‌های یار و چشمه حیات (معنای بیت: اگر خضر لب‌های تو را می‌دید، می‌گفت که این لب، لب چشمه حیات است. در ادبیات ما «لب» پدیده‌ای جان‌بخش و مروح است و از این‌رو آن را به آب و چشمه مانند می‌کنند). / تلمیح: یادآور حکایت خضر و آب حیات

ج) بیت فاقد تشبیه است. / استعاره: ساقی (در کنکورهای اخیر این واژه استعاره گرفته می‌شود. شاید استعاره از «واسطه فیض الهی») / تلمیح: اشاره به «آلت پرتگم ...»

د) بیت فاقد استعاره است. / تشبیه: شاید تشبیه دانستن رابطه بین واژه «رخ» و «نور» سخت‌گیرانه باشد، ولی واضحاً بین «زلف» و «شب» رابطه شباهت مشهود است. این تشبیه، از نوع مضمیر یا پنهان است و اغلب بین یک پدیده مربوط به معشوق و یک پدیده طبیعی اتفاق می‌افتد. مثل قد و سرو یا چشم و نرگس و یا ماه و چهره. / تلمیح: یادآور دیدار خداوند و موسی در کوه طور

ه) بیت فاقد تلمیح است. / تشبیه: خم‌خانه عشق (خم‌خانه: می‌کده) / تشخیص و استعاره: در و دیوار خراب (مست) هستند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریح، ترکیبی)

۱۱۰- گزینه «۴»

(مهمدین رادراش‌فام)

مفهوم بیت گزینه «۴»: اعتراض عاشق به بی‌توجهی معشوق و طاقت‌نداشتن عاشق

مفهوم ابیات سایر گزینه‌ها: عاشق باید سختی‌های راه رسیدن به معشوق را تحمل کند (چه بخواهد، چه نخواهد).

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۰)

عربی، زبان قرآن (۳)

۱۱۱- گزینه «۳»

(امیر حسین پورقنبر)

«لا یحزنک»: نباید تو را اندوهگین کنند (رد سایر گزینه‌ها) / «آذین»: کسانی که (در این جا، با توجه به «یسارعون»، مفهوم جمع دارد). (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «یسارعون»: می‌شتابند (رد سایر گزینه‌ها) / «فی الکفر»: در بی‌دینی (رد گزینه‌های ۱ و ۴) (واژه «راه» اضافی است).

(ترجمه)

۱۱۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

«داؤک»: دارویت (رد گزینه ۳) / «فیک»: در خودت است (رد گزینه ۱) / «و ما تبصیر»: و تو نمی‌بینی / «و داؤک»: و بیماریت (رد گزینه ۳) / «مینک»: از خودت / «و لا تشعُر»: و احساس نمی‌کنی (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۱۱۳- گزینه «۱»

(پیروز ویاں-کنبد)

«إقصدوا فی أعمالکم»: در کارهایتان میانه‌روی کنید (رد سایر گزینه‌ها) / «اقتصدوا فی استهلاكکم»: در مصرفتان صرفه‌جویی کنید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «هذان العمالان»: این دو عمل، این کارها (رد گزینه ۳) / «من أفضل الأعمال القیمة للانسان»: از بهترین اعمال (کارهای) ارزشمند برای انسان هستند (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۱۴- گزینه «۲»

(سیدمحمدعلی مرتضوی)

«قد + فعل مضارع» به صورت «گاهی ... ، شاید ...» ترجمه می‌شود:
قد یُعَلِّمُ: گاهی یاد می‌دهد، شاید یاد بدهد

(ترجمه)

۱۱۵- گزینه «۳»

(روح‌الله گلشن)

«حاضر شدند»: (فعل ماضی) حضروا (رد گزینه ۴) / «اما»: لکن (رد گزینه ۴) / ضمیر «شان» در «معلمشان» تعریب نشده است. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «حاضر نشده است»: لم یحضر (باید معنای ماضی بدهد؛ رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۱۱۶- گزینه «۴»

(ممیرضا قاندر امینی-اصفهان)

عبارت اول (هیچ چیزی بهتر از بخشش به وقت توانمندی نیست!)، انسان را به گذشت کردن دعوت می‌کند؛ اما عبارت دوم، انسان را از رحم کردن بر ستمگران باز می‌دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هر دو عبارت به آثار منفی و زیان‌بار خشم اشاره دارند.

گزینه «۲»: هر دو عبارت درباره نعمت ارزشمند سلامتی است.

گزینه «۳»: هر دو عبارت در مذمت دروغ‌گویی است.

(مفهومی)

۱۱۷- گزینه «۴»

(پیروز ویاں-کنبد)

يَتَقَدَّمُ ← يَتَقَدَّمُ (باب تَفَعُّل: در ماضی و مضارع و امر، حرکت عین‌الفعل، فتحه است).

(ضبط حرکات)

۱۱۸- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیرووری)

هر گاه «لا» به معنای «هیچ ... نیست» باشد، «لا»ی نفی جنس نامیده می‌شود، که بر سر «اسم» وارد شده و آن را به‌طور کامل نفی می‌کند. توجه داشته باشید که اسم پس از «لا»، بدون «ال» و «تنوین» می‌آید و حرکت آن فتحه است ← «خیر»

(انواع جملات)

۱۱۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

صورت سؤال از ما عبارتی را می‌خواهد که در آن «تشبیه» به کار رفته است. در گزینه «۳»، «كأنَّ» از حروف مشبّهة بالفعل است که معنای «مثل این که، مانند، گویی» می‌دهد و برخی مواقع آرایه تشبیه ایجاد می‌نماید. ترجمه عبارت گزینه «۳»: «گویی قلب‌های همه دشمنانمان، قطعه‌هایی از آهن و مس است!»

(انواع جملات)

۱۲۰- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

«صدیق» خبر حرف مشبّه بالفعل «إنَّ»، «المُشفق» صفت «مُعَلِّم»، «الکبيرة» صفت «مدرسة» و «فی مدرستنا» نیز یک جار و مجرور است.

(انواع جملات)

فلسفه دوازدهم

۱۲۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای)

وجود و ماهیت دو امر متمایز نیستند و در خارج دو جنبه از یک واقعیتاند؛ مانند اینکه یک فرد هم فرزند کسی است و هم خودش مادر شخص دیگری است. مادربودن و فرزندبودن هرچند در مفهوم متفاوت و متمایز هستند، اما یک مصداق واحد دارند. تفاوت این دو صرفاً در ذهن و از جهت مفهوم است؛ اما نسبت میان وجود و ماهیت مانند رابطه جوهر خودکار و خودکار و رابطه برگ درختان و درخت، رابطه جزء و کل نیست و مانند رابطه یک شی با رنگ آن نیز نیست.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۴)

۱۲۲- گزینه «۴»

(سبا بعفرزاده صابری)

اینکه برای بررسی ماهیت یک شیء به سراغ وجود آن می‌رویم و وجودش را بررسی کنیم تا بتوانیم ماهیتش را مطالعه کنیم، نشان از عینیت وجود و ماهیت در جهان خارج است، یعنی در عالم واقع این دو جدا از یکدیگر نیستند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۲۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای)

توماس آکوئیناس فلسفه‌ای در اروپا پایه‌گذاری کرد که بیشتر متکی به دیدگاه‌های ابن‌سینا و تا حدودی ابن‌رشد بود.

سایر گزینه‌ها صحیح‌اند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۲۴- گزینه «۳»

(معمد رضایی‌بقا)

در رابطه امکانی، موضوع ممکن است محمول را بپذیرد یا نپذیرد. پس عقل از قبول خود آن و از قبول خلافش ابا ندارد. به عبارتی ضرورتی نسبت به پذیرش یا رد آن ندارد.

(فلسفه دوازدهم، همان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۲۵- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

قضیه «مثلث چهارضلعی موجود است». یک قضیه امتناعی می‌باشد چون «مثلث چهارضلعی» خود - متناقض است و از هستی‌یافتن در دنیای خارج امتناع دارد. اما «انسان ناطق است». یک قضیه وجوبی است و ناطق به صورت اولی ذاتی بر انسان حمل می‌شود. بنابراین صورت سؤال از ما می‌خواهد که بیان کنیم، قضیه «مثلث چهارضلعی موجود است». چه زمانی وجوبی خواهد شد.

می‌دانیم که اگر وجود جزء ماهیت باشد، در آن صورت حمل آن بر ماهیت به صورت اولی ذاتی و بنابراین وجوبی خواهد بود چون ماهیت و جزء مفهومی ماهیت به حمل اولی ذاتی بر خودش حمل می‌شود. بنابراین اگر وجود جزء ماهیت بود، «مثلث چهارضلعی موجود است» نیز یک قضیه وجوبی می‌شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وجود و ماهیت در خارج همواره عینیت دارند و نمی‌توان آن‌ها را در خارج از هم جدا کرد.

گزینه «۲»: اگر «مثلث چهارضلعی» متمتع‌بالذات نیز نبود، همچنان دلیل نداشت که قضیه «مثلث چهارضلعی موجود است» وجوبی باشد؛ بلکه می‌توانست امکانی باشد.

گزینه «۴»: حتی اگر برای «مثلث چهارضلعی»، علتی نیز یافت می‌شد این قضیه به صورت امکانی در می‌آمد چون همچنان حمل وجود بر آن مستلزم وجود علتش بود؛ و حال آن که مثلث چهارضلعی اساساً متمتع‌الوجود بالذات است و اصلاً امکان ندارد که علتی داشته باشد و هیچ علتی نمی‌تواند آن را به وجود آورد.

(فلسفه دوازدهم، ترکیبی هستی و پیستی، همان ممکنات، صفحه‌های ۵، ۱۰ و ۱۱)

۱۲۶- گزینه «۳»

(امرد منصوری)

ممکن است در آینده علتی برای موجود شدن آن پدید آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ماهیت چنین چیزی ذاتاً امکانی است، نه امتناعی.

گزینه «۲»: ماهیتی که ممکن‌الوجود است، ذاتاً ممکن‌الوجود خواهد ماند، حتی اگر به واسطه علتی به وجود آید.

گزینه «۴»: ممکن است به واسطه علتی واجب‌الوجود بالغیر باشد.

(فلسفه دوازدهم، همان ممکنات، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۲۷- گزینه «۱»

(پرگل رهیمی)

دلیل و نتیجه در ذهن دریافت می‌شوند و علت و معلول در واقعیت درک می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: هر انسانی از همان کودکی با پرسش‌گری خود از «چیستی» و «چرایی» اشیاء، نشان می‌دهد که این قاعده ذهنی را پذیرفته است.

گزینه «۳»: ساختار ذهن کودک و ساختار جهان به‌گونه‌ای است که او را به «چرا» گفتن می‌کشاند.

گزینه «۴»: کلمه «چرا» بازتابی از درک علیت در ذهن انسان‌هاست.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۲۸- گزینه «۲»

(مسین آفوندری راهنمایی)

از میان فیلسوفان اروپایی، دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به‌طور فطری درک می‌کند، یعنی هر انسان، با درکی از رابطه علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و یا آموزش ندارد، زیرا پذیرش و قبول این رابطه، مقدمه و پایه هر تجربه و آموزشی است. البته یافتن مصداق‌های علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است، پس عبارت مطرح‌شده در گزینه «۲» برعکس بیان شده، اما سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات دکارت است.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۲۹- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

دقت کنید که تداعی علیت چیزی جز یک حالت روانی ناشی از توالی و پشت سرهم آمدن پدیده‌ها نیست. از این طریق است که ما پنداشته‌ایم یک رابطه ضروری میان علت و معلول موجود است پس تداعی علیت ناشی از توالی است نه خود علیت. سایر گزینه‌ها مطابق با نظر دیوید هیوم می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳۰- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سراوان)

تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس، توالی یا همزمانی پدیده‌ها را مشاهده می‌کند و رابطه ضروری میان علت و معلول را درمی‌یابد و از این طریق، رابطه علیت درک می‌کند و بنا می‌نهد. پس درک رابطه علیت به‌طور مستقیم از طریق حس نیست، ابتدا با حس به توالی پی‌می‌برد و سپس علیت را درک می‌کند. سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات فلاسفه است و صحیح می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، همان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

ریاضی و آمار (۱)

۱۳۱- گزینه «۴»

(امد رضا ذاکر زاده)

در این بررسی نمی‌توان از روش سرشماری استفاده کرده زیرا ممکن است تمام موتورهای الکتریکی در مقابل ولتاژهای مختلف بسوزند، بنابراین نمونه‌گیری و سپس مشاهدهٔ توان موتورهای الکتریکی نمونه را انجام می‌دهیم.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۲ تا ۸۴)

۱۳۲- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

وضعیت تأهل افراد، رنگ چشم و گروه خونی، کیفی اسمی است. رتبه شرکت‌کنندگان در آزمون سراسری از نوع کیفی ترتیبی است. مدت زمان مطالعه روزانه مقادیر عددی می‌گیرد و از طرفی اختلاف و نسبت بین مقادیر داده‌ها در این متغیر با معناست، پس از نوع کمی نسبتی است.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۴)

۱۳۳- گزینه «۳»

(سعید عزیزقانی)

پرسش‌نامه، مجموعه‌ای از پرسش‌های کتبی است که سوالات آن باید ساده و قابل فهم باشد و به ذهن پاسخگو جهت ندهد.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۶)

۱۳۴- گزینه «۴»

(ابوالفضل بهاری)

با توجه به صورت سؤال داریم:

$$\frac{2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4 + 10}{2x_1 - 3 + 3x_2 - 5 + 4x_3 + 7 + x_4 + 11} = \bar{x}$$

$$2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4 = 4\bar{x} - 10$$

میانگین داده‌های جدید را به صورت زیر به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} \bar{x}' &= \frac{4x_1 - 5 + 6x_2 + 9 + 8x_3 - 14 + 2x_4}{4} \\ &= \frac{2(2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4)}{4} \\ &= \frac{4x_1 + 6x_2 + 8x_3 + 2x_4 - 10}{4} = \frac{2(4\bar{x} - 10) - 10}{4} \\ &= \frac{8\bar{x} - 30}{4} = \frac{2\bar{x} - 7.5}{1} \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۱۳۵- گزینه «۲»

(مهدی ابراهیم توزنده‌جانی)

اگر میانگین داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_2$ را $\bar{x}$ فرض کنیم، میانگین داده‌های $2 - 2, 3x_2 - 2, \dots, 3x_2 - 2$ برابر $3\bar{x} - 2$ می‌شود که طبق صورت سؤال $\frac{13}{4}$ است.

$$3\bar{x} - 2 = \frac{13}{4} \Rightarrow 3\bar{x} = \frac{21}{4} \Rightarrow \bar{x} = \frac{7}{4}$$

پس میانگین داده‌های $3 - 3, 4x_2 - 3, \dots, 4x_2 - 3$ برابر است با:

$$4\left(\frac{7}{4}\right) - 3 = 4$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۱۳۶- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

چهار عدد زوج متوالی را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:

$$x, x+2, x+4, x+6$$

$$\bar{x} = \frac{x+x+2+x+4+x+6}{4} = \frac{4x+12}{4} = \frac{4(x+3)}{4} = x+3$$

$$\begin{aligned} \sigma^2 &= \frac{(x-(x+3))^2 + (x+2-(x+3))^2 + (x+4-(x+3))^2 + (x+6-(x+3))^2}{4} \\ &= \frac{(-3)^2 + (-1)^2 + (1)^2 + (3)^2}{4} = \frac{20}{4} = 5 \end{aligned}$$

پنج عدد فرد متوالی را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:

$$x-4, x-2, x, x+2, x+4$$

$$\bar{x} = \frac{x-4+x-2+x+x+2+x+4}{5} = \frac{5x}{5} = x$$

$$\begin{aligned} \sigma^2 &= \frac{(x-4-x)^2 + (x-2-x)^2 + (x-x)^2 + (x+2-x)^2 + (x+4-x)^2}{5} \\ &= \frac{(-4)^2 + (-2)^2 + 0^2 + (2)^2 + (4)^2}{5} = \frac{40}{5} = 8 \end{aligned}$$

اختلاف واریانس‌ها برابر $8 - 5 = 3$ است.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

۱۳۷- گزینه «۳»

(مهم ممیری)

فرض کنید میانگین هر دو گروه برابر $\bar{x}$ باشد.

$$\sigma_1^2 = \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2}{15}$$

$$\Rightarrow 12 = \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2}{15}$$

$$\Rightarrow (x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2 = 12 \times 15 = 180$$

اگر ده داده آماری را با $x_{16}, \dots, x_{25}$ نشان دهیم آن گاه:

$$\begin{aligned} \sigma_y^2 &= \frac{(x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2}{10} \\ \Rightarrow \gamma/6 &= \frac{(x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2}{10} \\ \Rightarrow (x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2 &= \gamma/6 \times 10 = 76 \\ \Rightarrow \sigma^2 &= \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{15} - \bar{x})^2 + (x_{16} - \bar{x})^2 + \dots + (x_{25} - \bar{x})^2}{25} \\ &= \frac{180 + 76}{25} = \frac{256}{25} = 10/24 \\ \sigma &= \sqrt{10/24} = 3/2 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

۱۳۸- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

ابتدا میانگین داده‌ها را پیدا می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{8+15+10+2+25+16+14+12+15}{9} = \frac{117}{9} = 13$$

باید به این نکته دقت داشته باشیم که میانگین اولیه در صورتی تغییر نمی‌کند که میانگین دو داده اضافه شده هم با میانگین اولیه برابر باشد، پس با توجه به گزینه‌ها، بنابراین با اضافه کردن داده‌های ۱۲ و ۱۴ میانگین تغییری نمی‌کند:

$$\frac{12+14}{2} = 13$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

۱۳۹- گزینه «۴»

(مهمرب بفرایی)

می‌دانیم در جامعه آماری که داده‌ها پراکندگی با خم بهنجار دارند ۹۶ درصد داده‌ها در فاصله $(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma)$ قرار دارند. بنابراین:

$$22 + 2\sigma = 28 \Rightarrow 2\sigma = 6 \Rightarrow \sigma = 3$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = 3^2 = 9$$

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۸)

۱۴۰- گزینه «۲»

(مهمرب بفرایی)

جنبه‌ای خاص از جامعه که برای کل داده‌ها محاسبه می‌شود را پارامتر می‌گویند و همواره ثابت است.

آماره جنبه خاصی از نمونه را بیان می‌کند و از نمونه‌ای به نمونه دیگر متغیر است.

(ریاضی و آمار، (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

جامعه‌شناسی (۱)

۱۴۱- گزینه «۱»

(امیرمسین کرویون)

اعضای جهان اجتماعی ابتدا با هویت انتسابی خود آشنا می‌شوند و به تدریج با فعالیتشان، موقعیت و هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۴)

۱۴۲- گزینه «۳»

(آزیتا بیدقی)

صعودی بین نسلی ← فرزند کارمندی که مدیر کل می‌شود.

افقی درون نسلی ← دبیر جامعه‌شناسی یک مدرسه به دبیری جامعه‌شناسی مدرسه دیگری منصوب می‌شود.

درون نسلی نزولی ← فرماندار شهر قزوین به صورت یک کارمند عادی به کار ادامه می‌دهد.

بین نسلی افقی ← همه فرزندان یک نانوای به کار نانواپی مشغولند.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۲ و ۸۳)

۱۴۳- گزینه «۲»

(آزیتا بیدقی)

با شناخت موقعیت اجتماعی فرد، اطلاعاتی درباره او به دست می‌آوریم.

در جوامع فئودالی غربی، طبقه‌ای از مردم عادی بودند که به علت فواید کارکردهایی که داشتند تحمل می‌شدند ← طبقه سوم

پذیرش معیار ارزیابی گروه‌های اجتماعی براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها منجر به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی شد.

انسداد اجتماعی بیشتر در جوامعی وجود دارد که جایگاه افراد براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۲ و ۸۴)

۱۴۴- گزینه «۳»

(کوثر شاه‌مسینی)

تشریح عبارات نادرست:

- در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

- عبارت سوم ارتباطی به جمله مطرح شده در صورت سؤال ندارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۱۴۵- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌مسینی)

تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاه، ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

غربی شدن سبک زندگی آسیایی‌ها، شیوه زندگی ناسازگار با ارزش‌های شرقی است و موجب نگرانی‌های اجتماعی می‌شود. این نوع تعارض در اثر علل بیرونی پدید می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۱)، تغییرات هویت اجتماعی، صفحه ۸۷)

۱۴۶- گزینه «۴»

تشریح گزینه نادرست:

(ریحانه امینی)

جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون اینکه به جهان اسلام بپیوندد، تحولات هویتی پیدا کرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۴۷- گزینه «۲»

تشریح موارد:

(ریحانه امینی)

- جهان اجتماعی هنگامی به داد و ستد و تعامل می‌پردازد که اعضای آن، به طور فعال و خلاق براساس نیازها، مشکلات و مسائل خود با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند.

- جهان اجتماعی خودباخته، به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد، بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود. از اینجا رانده و از آنجا مانده!

- به دلیل اهمیتی که اسلام برای عقل و عقلانیت قائل است، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آنها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آنها را نپذیرفت.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۴۸- گزینه «۳»

(امیرمهری افشار)

- انسان صرفاً موجودی مکان‌مند و زمان‌مند نیست، انسان بعد اجتماعی و فرهنگی دارد و باید جامعه و فرهنگ را به خوبی بشناسد.

- جشن هنر شیراز به ریاست فرح پهلوی برگزار می‌شد.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

۱۴۹- گزینه «۴»

(امیرمهری افشار)

اگر واقعیت‌ها و آرمان‌های یک جهان اجتماعی مطابق حق باشد، دارای هویت حقیقی است.

قرآن کریم فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند، «و لا تکنوا کالذین نسوا الله فأنساهم أنفسهم: همچون کسانی نباشید که خداوند را فراموش کرده‌اند، سپس خداوند نیز آنها را از یاد خودشان برد.»

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)، صفحه ۱۰۱)

۱۵۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- هویت فرهنگی جهان اجتماعی هنگامی محقق می‌شود که میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.

- هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آنها مهم باشد، دوام می‌آورد.

- هرگاه عقاید و ارزش‌ها، اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل درونی)، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

منطق

۱۵۱- گزینه «۲»

(سبا معجز زاده صابری)

در قضایای شرطی دو نسبت و حکم وجود دارد که یا بین آنها اتصال، ملازمه و پیوستگی وجود دارد که به این نوع شرطی متصل گفته می‌شود و یا بین این دو نسبت عناد، انفصال و ناسازگاری برقرار است که به آن شرطی منفصل گفته می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در قضایای شرطی دو نسبت داریم نه یک نسبت.

گزینه «۳»: در هر دو نوع از قضایای شرطی حکم مشروط برقرار است و این نقطه تشابه است نه ملاک تقسیم‌بندی.

گزینه «۴»: صدق یا کذب قضایا ارتباطی به انواع متصل و منفصل ندارد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۷)

۱۵۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در تمامی گزینه‌ها به جز گزینه «۴»، تالی پیش از مقدم در جمله ظاهر شده است. در گزینه «۴» مقدم پیش از تالی آمده است. (اگر عقل بدانند که دل در زندان زلف یار چه حال خوشی دارد (مقدم) (آنگاه) عاقلان از پی زنجیر ما دیوانه گردند (تالی))

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: (اگر) پیر مغان به تو گوید (فرمان دهد) (مقدم) (آنگاه) سجاده را می‌آلود کن (تالی).

گزینه «۲»: (اگر) کوه آهن نام افراسیاب را بشنود (مقدم) (آنگاه) از ترس آب می‌شود (تالی)

گزینه «۳»: مصراع دوم: (اگر) گوش شما چشم شود (مقدم) (آنگاه) حال من دیده می‌شود (تالی)

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۸۶)

۱۵۳- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

گزینه‌ای در کنار «علی تجدید می‌شود.» یک منفصله حقیقی خواهد ساخت که اگر صادق بود، «علی تجدید می‌شود.» حتماً کاذب باشد و نقیض آن صادق، و اگر کاذب بود، «علی تجدید می‌شود.» صادق باشد و نقیض آن کاذب. گزینه ۴ این چنین است؛ اگر نمره علی از ده کمتر نشود، او تجدید نمی‌شود (نقیض «علی تجدید می‌شود.») و نمره علی از ده کمتر شود، او تجدید می‌شود. بنابراین ترکیب این گزینه و قضیه صورت سؤال یک منفصله حقیقی خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: علی ممکن است خودِ نمره ۱۰ را دریافت کند و همچنان تجدید نشود. بنابراین قضیه حاصل منفصله مانع‌الجمع خواهد بود.

گزینه «۲»: علی اگر نمره زیر ۱۰ بگیرد حتماً تجدید خواهد شد در نتیجه قضیه حاصل اصلاً منفصله نخواهد بود چون صدق هر کدام از طرفین مستلزم صدق دیگری خواهد بود.

گزینه «۳»: علی اگر در امتحان شرکت نکند حتماً تجدید می‌شود و بنابراین این قضیه نیز اصلاً منفصله نیست و صدق هر طرف، صدق طرف دیگر را نیز در پی دارد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۶ تا ۸۸)

۱۵۴- گزینه «۴»

از آنجا که فردا ممکن است نه شنبه باشد و نه یکشنبه، اما نمی‌تواند هم شنبه باشد و هم یکشنبه، پس قضیه الف، قضیه‌ای منفصل و مانع‌الجمع است.

همچنین از آنجا که گروه خونی یک شخص می‌تواند نه B+ باشد و نه B-، اما نمی‌تواند هم B+ باشد و هم B- پس قضیه ب نیز قضیه‌ای منفصل و مانع‌الجمع است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۹)

۱۵۵- گزینه «۳»

در مصرع آخر «می‌گردد و نگردد» متناقض هستند پس شرطی منفصل حقیقی است.

دقت کنید که هر چند در دو مصراع اول قضیه شرطی متصل داریم اما دو طرف آن در تضاد نیستند.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۵۶- گزینه «۴»

چون وضع مقدم و معتبر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رفع مقدم - نامعتبر

گزینه «۲»: رفع مقدم - نامعتبر

گزینه «۳»: وضع تالی - نامعتبر

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۵۷- گزینه «۳»

(هسین آفونری راهنمایی)

در قیاس استثنایی اتصالی دو حالت وضع مقدم و رفع تالی معتبر هستند.

در گزینه «۳» رفع تالی رخ داده است و به رفع مقدم رسیده است و این حالت معتبر می‌باشد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۵۸- گزینه «۲»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

در دو نوع از قضاها می‌توان از صدق یک طرف قضیه به کذب طرف دیگر دست یافت:

۱- منفصل حقیقی ۲- منفصل مانع‌الجمع اما از آنجایی که صورت سؤال قید صرفاً را ذکر کرده است تنها حالت مانع‌الجمع را در نظر می‌گیریم که در گزینه «۲» قضیه‌ای از این نوع بیان شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قضیه مانع‌الرفع

گزینه‌های «۳» و «۴»: قضیه منفصل حقیقی

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۵)

۱۵۹- گزینه «۴»

(پرگل ریمی)

اگر عین تالی مقدمه اول را در مقدمه دوم و عین مقدم را در نتیجه بیاوریم، دچار مغالطه وضع تالی می‌شویم. در قیاس استثنایی از نوع متصل صرفاً دو حالت وضع مقدم و رفع تالی معتبر هستند و سایر حالات مغالطه محسوب می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اشتراک قضیه منفصل حقیقی و مانع‌الرفع، عدم قابلیت جمع در کذب است.

گزینه «۲»: در قیاس استثنایی وضع مقدم، مقدمه اول قضیه شرطی متصل و مقدمه دوم، قضیه حملی است.

گزینه «۳»: رابطه بین قضیه منفصل مانع‌الجمع و مانع‌الرفع، تباین است، چرا که هیچ حالت مشترکی ندارند.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۶)

۱۶۰- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

قضیه مطرح شده در صورت سؤال، شرطی منفصل حقیقی می‌باشد. (رد سایر گزینه‌ها) لذا با این قضیه می‌توان قیاس استثنایی انحصالی حقیقی تشکیل داد که چهار حالت با نتیجه معتبر دارد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۹۲)